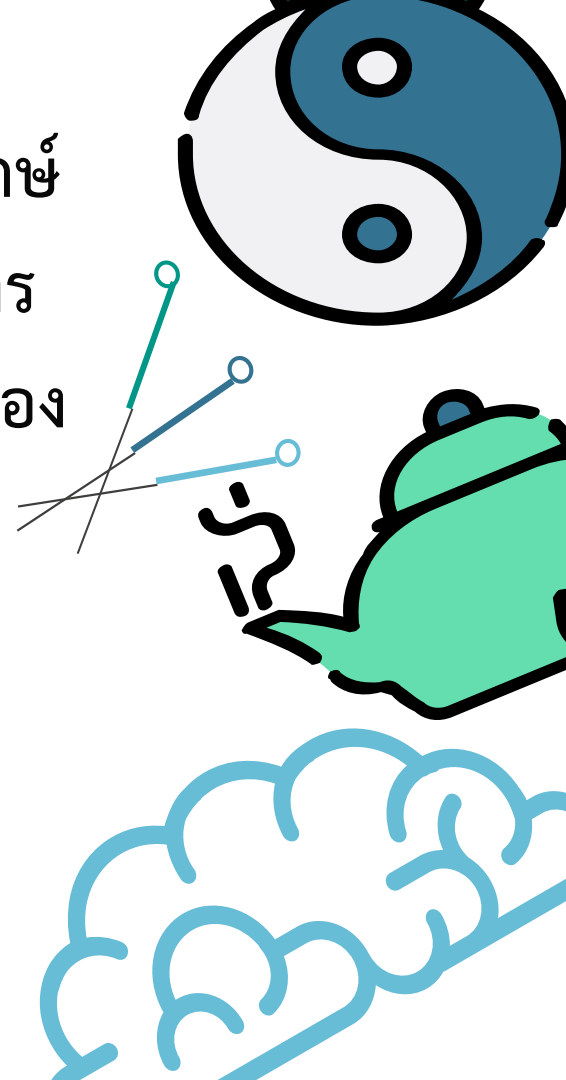




แนวทางการรักษาผู้ป่วยอัมพฤกษ์  
อัมพาตเรื้อรัง และการให้บริการ  
ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของ  
COVID-19  
สำหรับผู้ช่วยแพทย์จีน

แพทย์จีนปณิตา กาสมสัน  
หัวหน้าแผนกฝังเข็ม  
คลินิกการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว



# TABLE OF CONTENTS

01

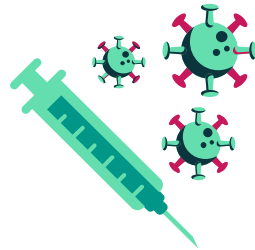
โรคหลอดเลือดสมอง  
และ อัมพฤกษ์ อัมพาตเรื้อรัง

02

แนวทางการดูแลรักษา  
ผู้ป่วยอัมพฤกษ์ อัมพาต  
เรื้อรัง

03

โรคหลอดเลือดสมอง กับ  
สถานะการณ์การติดเชื้อ  
COVID-19



04

ข้อควรคำนึงในการดูแลรักษา  
ผู้ป่วยในสถานการณืแพร์  
ระบาดของ COVID-19

05

โรคหลอดเลือดสมอง กับ ภาวะ  
Long COVID

06

โรคหลอดเลือดสมอง กับ  
ผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีน  
COVID-19

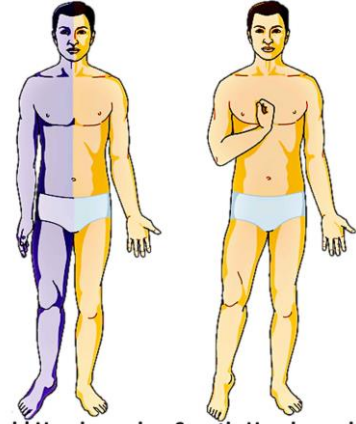
# โรคหลอดเลือดสมอง

Stroke overview

# โรคหลอดเลือดสมอง เป็นโรคที่พบได้บ่อย

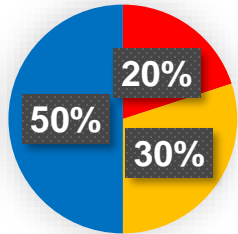
มีลักษณะเด่นคือ

- มีอัตราการเกิดโรคสูง
- มีอัตราการเสียชีวิตสูง
- มีอัตราการก่อความพิการสูง
- มีอัตราการเกิดโรคแทรกซ้อนสูง
- มีอัตราการเกิดโรคซ้ำอีกสูง



Flaccid Hemiparesis    Spastic Hemiparesis

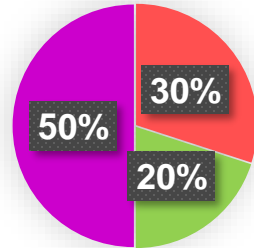
ร้อยละ(%)



■ เสียชีวิต

■ มีความพิการรุนแรง

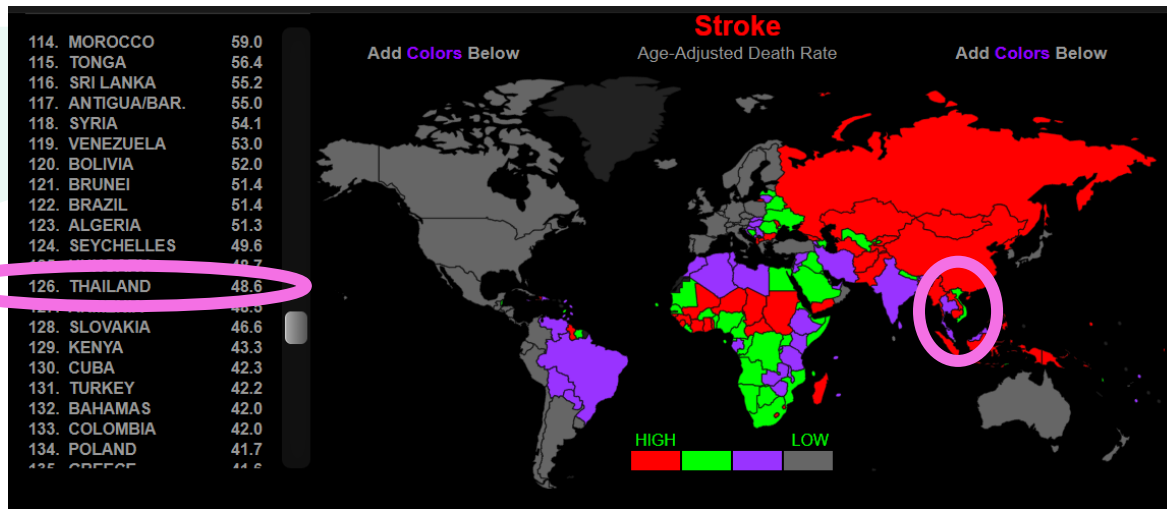
ร้อยละ(%)



■ พิจารตลอดชีวิต

■ หายจนเกือบเป็นปกติ

■ บกพร่องด้านการสื่อสาร

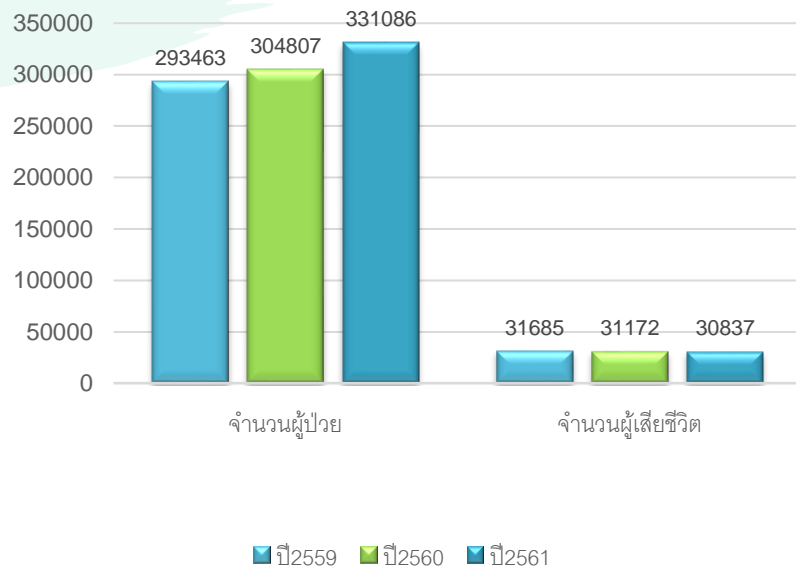


- เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญระดับโลก
- จากการสำรวจประชากรขององค์กรโรคหลอดเลือดสมองโลกพบว่า
- ในปี 2020 มีผู้ป่วยเป็นโรคหลอดเลือดสมองกว่า 80 ล้านคน มีผู้เสียชีวิตประมาณ 5.5 ล้านคน
- พบผู้ป่วยใหม่เพิ่มขึ้นถึง 14.5 ล้านคนต่อปี
- 1 ใน 4 เป็นผู้ป่วยที่มีอายุ 25 ปีขึ้นไป
- ร้อยละ 60 จะเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

- ข้อมูลจาก WHO ในปี 2018 Stroke เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักในการเสียชีวิตของคนไทย เป็นอันดับที่ 2 รองจากโรคหลอดเลือดหัวใจ
- มีอัตราการเสียชีวิตถึง 45,998 คน หรือ 9.41% ของอัตราการเสียชีวิตทั้งหมด
- คิดเป็นสัดส่วน 48.55คนต่อประชากรไทย100000คน
- จัดอยู่ในอันดับที่ 126 ของโลก

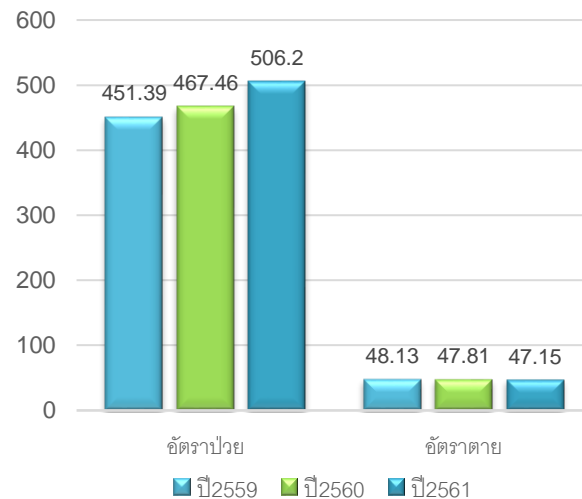
## จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองใน

### ประเทศไทย



## อัตราการป่วยและอัตราการตายต่อ

### ประชากรไทย100000คน

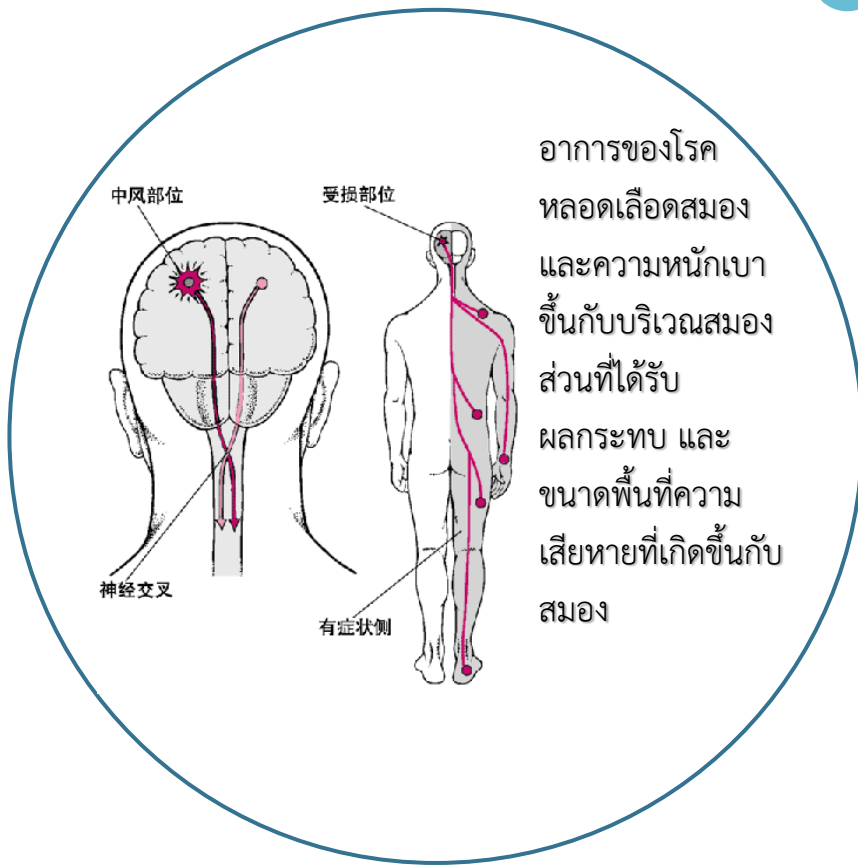


- จากข้อมูลโดยกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมองกว่า 30,000คน ในแต่ละปี
- จำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองตั้งแต่ปี 2559 - 2561 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น
- ในปี 2561 พบผู้ป่วยเกิดใหม่จำนวน331,086ราย
- ค่าใช้จ่ายที่ใช้รักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ต้องได้รับการดูแลตลอดชีวิต จะมีค่าใช้จ่ายราวปีละ 2-3 ล้านบาทต่อคน
- ส่งผลโดยตรงให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งส่วนตัว ครอบครัว และประเทศชาติโดยรวม

# โรคหลอดเลือดสมอง (STROKE)

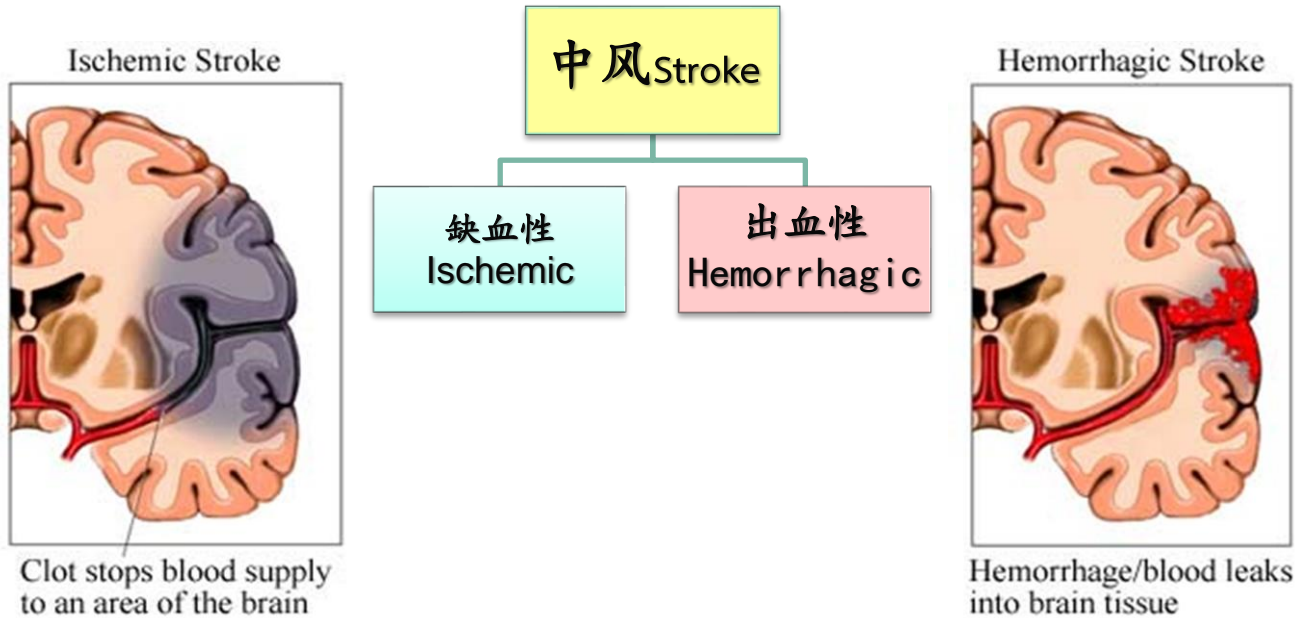
- Definitions
- A stroke is a clinical syndrome of rapid onset of focal deficits of brain function.
- Caused by the interruption of the blood supply to the brain, usually because a blood vessel bursts or is blocked by a clot.
- This cuts off the supply of oxygen and nutrients, causing damage to the brain tissue.

- ภาวะที่สมองได้รับเลือดไปเลี้ยงไม่เพียงพออย่างเฉียบพลันอันเนื่องมาจากหลอดเลือดตีบ, อุดตันหรือแตก ทำให้เซลล์สมองขาดเลือดไปเลี้ยง หรือ เซลล์สมองตาย



# ชนิดของโรคหลอดเลือดสมอง

## 中风分类 Types of Stroke

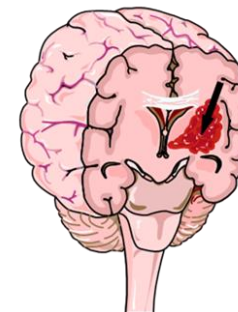


缺血性 Ischemic  
หลอดเลือดตีบ อุดตัน  
80%

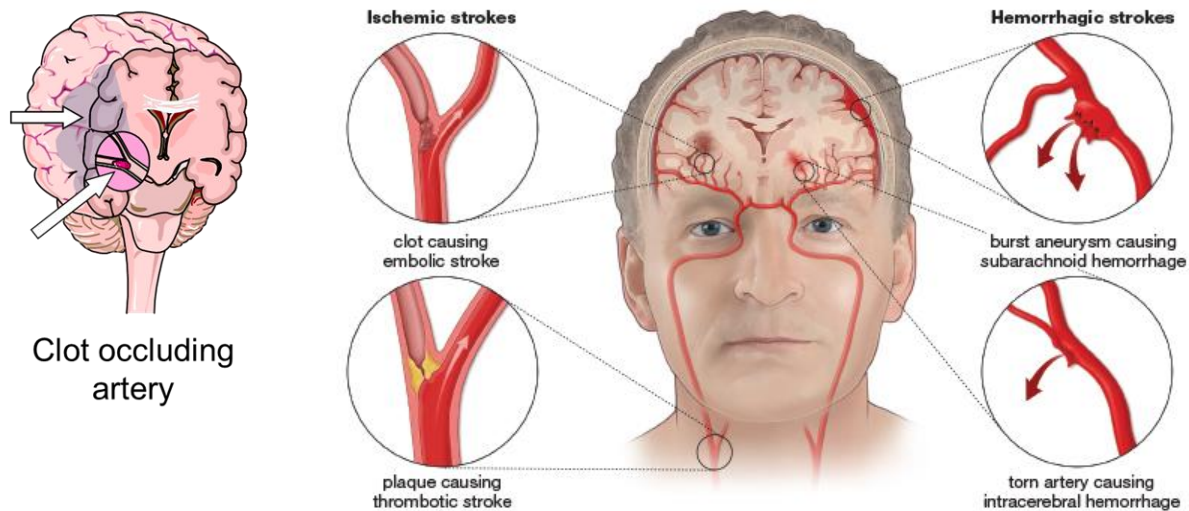
出血性 Hemorrhagic  
หลอดเลือดแตก  
20%



Bleeding around brain



Bleeding into brain



Clot occluding artery

# โรคหลอดเลือดสมอง CVA

脑血管病  
C  
V  
A

缺血性  
Ischemic

TIA 短暂性脑缺血发作/中风先兆

脑梗死 Cerebral infarction, CI

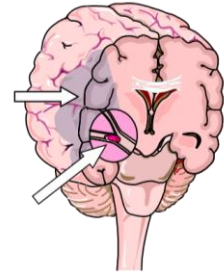
脑血栓形成 Thrombotic

脑栓塞 Embolic

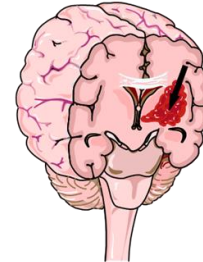
出血性  
Hemorrhagic

蛛网膜下腔出血  
Subarachnoid hemorrhage (SAH)

脑出血  
Intracerebral hemorrhage (ICH)



Clot occluding artery  
85%



Bleeding into brain  
10%



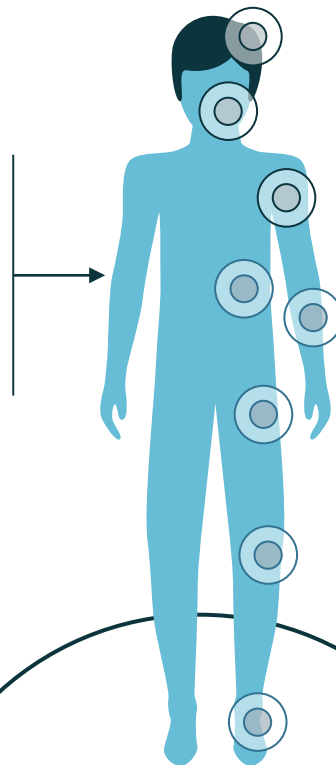
Bleeding around brain  
5%

## อาการของโรคหลอดเลือดสมอง

- ✓ **อาการเกิดขึ้นทันทีทันใด**
- ✓ มีความผิดปกติของการทำงานของสมอง
- ✓ ความผิดปกตินั้น อยู่ยาวนานกว่า 24 ชั่วโมง หรือ ทำให้เสียชีวิต
- ✓ ความผิดปกตินั้นอาจเป็นชั่วคราว หรือถาวรก็ได้



- กล้ามเนื้ออ่อนแรงครึ่งซีก
- เดินไม่ได้ ทรงตัวไม่ได้
- ชาหน้า/ชาตัวครึ่งซีก
- เวียนศีรษะ
- ปวดศีรษะอย่างรุนแรง
- มองไม่ชัด ตาพร่ามัว เห็นภาพซ้อน
- ตามีตบอดฉับพลัน
- ปากเบี้ยว
- ลิ้นแข็ง พูดไม่ชัด พูดไม่ได้
- ไม่สามารถเข้าใจภาษา ไม่สามารถสื่อความได้
- เบลอ สับสน
- ล้มหมดสติไปทันที
- ฯลฯ (อาการขึ้นกับสมองส่วนที่ได้รับผลกระทบ)



# อาการต่างๆของการขาดเลือดในสมองจะขึ้นกับ

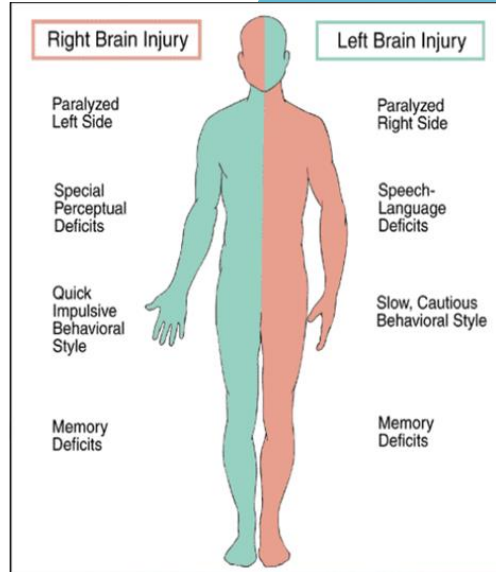


## 1 ตำแหน่งของหลอดเลือด (location)

ขึ้นกับแขนงของหลอดเลือดที่ไปเลี้ยงบริเวณต่างๆของสมอง ถ้า แขนงหลอดเลือดที่ไปหล่อเลี้ยงเนื้อสมองบริเวณใด อาการก็จะขึ้นกับหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆเหล่านั้น

## 3 ความรวดเร็วในการเกิดการขาดเลือด (severity of ischemia )

ถ้าการขาดเลือดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เช่นภาวะ embolism จะมีความรุนแรงของอาการมากกว่าภาวะที่ค่อยๆเป็นมากขึ้นเช่นในภาวะของ thrombosis



## 2 บริเวณของเนื้อสมองที่ขาดเลือด (area of ischemia)

ถ้าเนื้อสมองมีการขาดเลือดเป็นบริเวณกว้างหรือ เป็นบริเวณที่สำคัญ ย่อมเกิดอาการได้มากกว่า

## 4 หลอดเลือด collateral (collateral circulation)

ถ้าผู้ป่วยมีหลอดเลือด collateral ที่หล่อเลี้ยงทดแทนส่วนที่ขาดเลือดได้ดีจะมีอาการน้อยกว่า

# ผลของโรคหลอดเลือดสมอง

เสียชีวิต

พิการ  
Inability to walk , feed

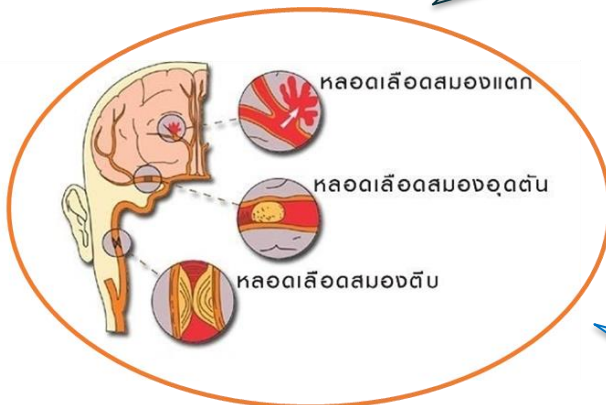


หลงเหลือความผิดปกติทางร่างกาย  
Muscle weakness , ataxia , loss of sensation

เกิดโรคซ้ำ

Vascular dementia , Parkinsonism

ปัจจัย  
เสี่ยง



เกิดโรคแทรกซ้อน

หน้า **เบี้ยว**



**Face**  
face drooping

Face ใบหน้า

ให้อยู่หรือยั้งฟัน แล้ว  
สังเกตว่าปากเบี้ยว  
หรือมุมปากตกหรือไม่

**อ่อนแรง**  
ครึ่งซีก



**Arm**  
arm weakness

Arm แขนอ่อนแรง

ให้ยกแขนทั้ง2ข้างขึ้น  
นาน10วินาที พบว่า  
แขนข้างใดข้างหนึ่ง  
ตกหรือยกไม่ขึ้น  
หรือไม่

**กล่าว**  
พูดไม่ชัด



**Speech**  
speech difficulty

Speech กล่าวไม่ชัดให้

พูดตาม และสังเกตว่า  
พูดไม่ชัด พูดไม่ได้ นึก  
คำพูดไม่ออกหรือ พูด  
ไม่เข้าใจ หรือไม่

โทร **1669**  
≡ **ยิ่งเร็ว**  
**ยิ่งรอด!**



**Time**  
time to call 1669

Time แข่งกับเวลา

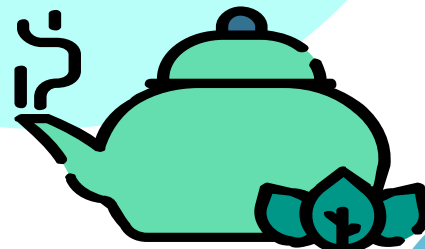
โทร1669 หรือ รีบพา  
ไปโรงพยาบาลที่ใกล้  
ที่สุดทันที  
ต้องได้รับการรักษา  
ภายใน270นาที  
นับตั้งแต่เกิดอาการ



ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองศิริราช  
[www.si.mahidol.ac.th/center/sirirajstrokecenter](http://www.si.mahidol.ac.th/center/sirirajstrokecenter)  
facebook: sirirajstrokecenter

การแพทย์แผนจีน  
กับ การดูแลรักษาโรค  
หลอดเลือดสมอง

Stroke in TCM



# แพทย์จีนมองโรคหลอดเลือดสมอง หรือ อัมพาตครึ่งซีก อย่างไร?

แพทย์จีน เรียก โรคหลอดเลือดสมอง ว่า  
“**จิ้งเฟิง 中风**”

“จิ้ง” แปลว่าถูกระทำให้  
“เฟิง” แปลว่า ลม  
จึงหมายถึง โรคที่ถูกลมกระทำ”

เนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของโรคที่เกิดขึ้น  
อย่าง**รวดเร็ว ฉับพลัน** **ทันที** มีการ  
**แปรเปลี่ยนหลากหลายว่องไว** เช่นเดียวกับ  
ลักษณะของ “ลม” หรือ “เฟิง 风”

อาการ

1. **จู่ๆก็หมดสติ** ล้มลง มีอาการ  
ร่างกายซีกหนึ่งใช้งานไม่ได้ตั้งใจ  
คิด ปากเบี้ยว พูดไม่คล่อง

หรือ

2. **ไม่หมดสติ** มีเพียงแต่  
อาการจู่ๆร่างกายซีกหนึ่ง  
ใช้งานไม่ได้ตั้งใจคิด ปาก  
เบี้ยว พูดจาไม่คล่อง ซา  
บริเวณซีกหนึ่งของ  
ร่างกาย เป็นต้น

สติสัมปชัญญะลดลง

อาการหนัก  
“**จิ้งจั้งฝู**” **中脏腑**  
(ระดับอวัยวะภายใน)

สติสัมปชัญญะ  
ปกติ

อาการเบา  
“**จิ้งจิ้งลั่ว**” **中经络**  
(ระดับเส้นลมปราณ)



# จิ้งเพิง 中风

ตำแหน่งของโรค

สมอง 脑

เกี่ยวข้องกับ

หัวใจ 心

ตับ 肝

ม้าม 脾

ไต 肾

ร่วมกัน หรือ มีผลต่อกันใน  
การก่อให้เกิดโรค

ปัจจัยก่อโรค  
6ประการ

ลม 风

ลมตับ  
肝风

ไฟ 火

ไฟตับ  
肝火,  
ไฟหัวใจ  
心火

เสมหะ 痰

เสมหะกับ  
ลม 风痰,  
เสมหะชื้น  
湿痰,  
เสมหะร้อน  
痰火

ชี่ 气

ชี่ย้อน  
ขึ้น  
ข้างบน  
气逆

พร่อง 虚

อินพร่อง  
阴虚,  
ชี่พร่อง  
气虚,  
เลือด  
พร่อง  
血虚

คั่ง 瘀

เลือดคั่ง  
血瘀

ตำแหน่งของโรค

สมอง **脑**

ลักษณะของโรค:

รากฐานพร่องแสดงออกเป็นแกร่ง

(本虚标实)

บนแกร่งล่างพร่อง

(上盛下虚)

**รากฐานพร่อง(เป็นขวิ本虚)**

ได้แก่ อินของตับและไตพร่อง,เลือดและซี่พร่องอ่อนแอ

**แสดงออกเป็นแกร่ง(เปียวสื่อ标实)**

ได้แก่ ลมกับไฟโหมพัดกระหน่ำ มีเสมหะและความชื้นสะสมมาก  
ซี่ไหลย้อนร่วมกับมีเลือดคั่ง จนในที่สุดอินหยางเสียสมดุลไปเลือด  
ลมแปรปรวนไหลย้อนขึ้นไปโจมตีที่สมอง

สาเหตุและกลไกใน  
การเกิดจิ้งเฟิง 中风

### 1. อินของตับและไตพร่อง

ทำให้น้ำไม่หล่อเลี้ยงไม้ เกิดลมตับโหมสะพัด

### 2. อารมณ์ทั้งห้าแปรปรวน

ทำให้หยางของตับลอยขึ้นสูง ไปเหนียวน่าให้เกิดไฟในหัวใจ ไฟโหมลมสะพัด พาเลือดและชีไหลย้อนขึ้นสู่เบื้องบน

### 3. รับประทานอาหารไม่ถูกส่วน

ชอบทานอาหารมันเลี่ยน ทำให้เกิดเสมหะสกปรกขึ้นภายใน

### 4. การไหลเวียนของชีเสียสมดุล

ชีติดขัดทำให้เลือดไหลเวียนไม่คล่อง

### 5. ร่างกายอ่อนแอแต่กำเนิด

ชีพร่องไม่มีแรงผลักดันเลือดให้ไหลเวียน นานวันเข้าเกิดเป็นเลือดคั่ง

ลม 风

ลมตับ 肝风

ไฟ 火

ไฟตับ 肝火,  
ไฟหัวใจ 心火

เสมหะ 痰

เสมหะกับลม 风痰,  
เสมหะชื้น 湿痰,  
เสมหะร้อน 痰火

ชี 气

ชีย้อนขึ้นข้างบน 气逆

พร่อง 虚

อินพร่อง 阴虚,  
ชีพร่อง 气虚,  
เลือดพร่อง 血虚

คั่ง 瘀

เลือดคั่ง 血瘀

# สาเหตุและกลไกในการเกิดจิ้งเฟิง 中风



阴阳失调，气血逆乱，上犯于脑

อินหยางเสียสมดุล  
เลือดลมปั่นป่วนไหลย้อน  
ขึ้นไปโจมตีสมอง



เสริมด้วยปัจจัยกระตุ้น

อารมณ์แปรปรวน

การรับประทานอาหารไม่ถูกส่วน

การใช้วิถีชีวิต นอนหลับ ตื่น ที่ผิดไป  
จากปกติ

มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ  
แบบฉับพลันทันที

ลม 风

ไฟ 火

เสมหะ 痰

ชี่ 气

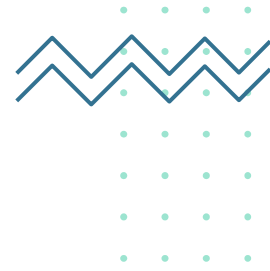
พร่อง 虚

คั่ง 瘀

“ทวารสู่สมองปิดกั้น  
เส้น (神) หลบ  
อยู่ใน, เส้นไม่  
ควบคุมกำกับชี่” เกิด  
เป็นจิ้งเฟิง

ลม, ไฟ, เสมหะสกปรก  
, เลือดคั่ง ฯลฯ ขึ้นไป  
รบกวนทวารสู่สมอง

มีพื้นฐานร่างกายอ่อนแอ  
อินของตับและไตพร่อง  
ทำให้หยางตับทะยานขึ้นสู่เบื้อง  
บนได้ง่าย  
正气虚弱，肝肾阴虚，  
肝阳易亢



กลไกการเกิดโรคพื้นฐานของ จังเฟิง

“ทวารสู่สมองถูกปิดกั้น , เส้น (神) หลบอยู่ภายใน, เส้นไม่ควบคุมกำกับชี”  
“窍闭神匿, 神不导气”

ทวารสู่สมองถูกปิดกั้น



เส้น (神) หลบอยู่ภายใน

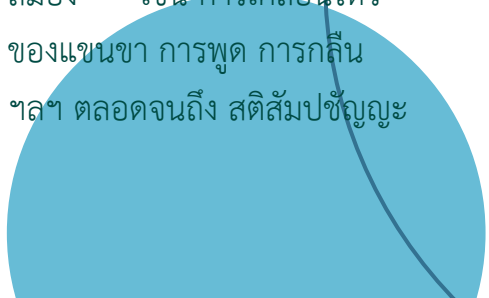


เส้นไม่ควบคุมกำกับชี

“เส้น神” หมายถึง การแสดงออกของกิจกรรมชีวิตทั้งหมด  
การมอง ฟัง ตม ลิ้มรส พูด รู้สึกรู้สึก เคลื่อนไหว ทรงตัว อารมณ์ สติปัญญา การแสดงออก  
ความคิด ฯลฯ ต่างมี “เส้น神” เป็นหลัก มี “เส้น神” เป็นตัวควบคุม และปรับสมดุล

“เส้น神” ในความหมายโดยแคบ หมายถึง สติสัมปชัญญะ จิตวิญญาณ ความสามารถทาง  
ความคิด

“气 ชี” ในที่นี้หมายถึงหน้าที่  
การเคลื่อนไหวที่ถูกควบคุมโดย  
สมอง เช่น การเคลื่อนไหว  
ของแขนขา การพูด การกลืน  
ฯลฯ ตลอดจนถึง สติสัมปชัญญะ





หลักในการ  
วินิจฉัยโรคจิ้งเพิง

## หลักในการวินิจฉัย



1. ผู้ป่วยมีอาการอยู่ๆก็**หมดสติล้มลง**ทันที จากนั้นร่างกายซีกหนึ่งก็**ใช้การไม่ได้**ตั้งใจคิด ปากเบี้ยว หรือ

อาจ**ไม่มีอาการหมดสติ** มีเพียงแค่ ร่างกายซีกหนึ่ง**ใช้การไม่ได้** ปากเบี้ยว พูดไม่ชัด ร่างกายซีกหนึ่งมีอาการชา

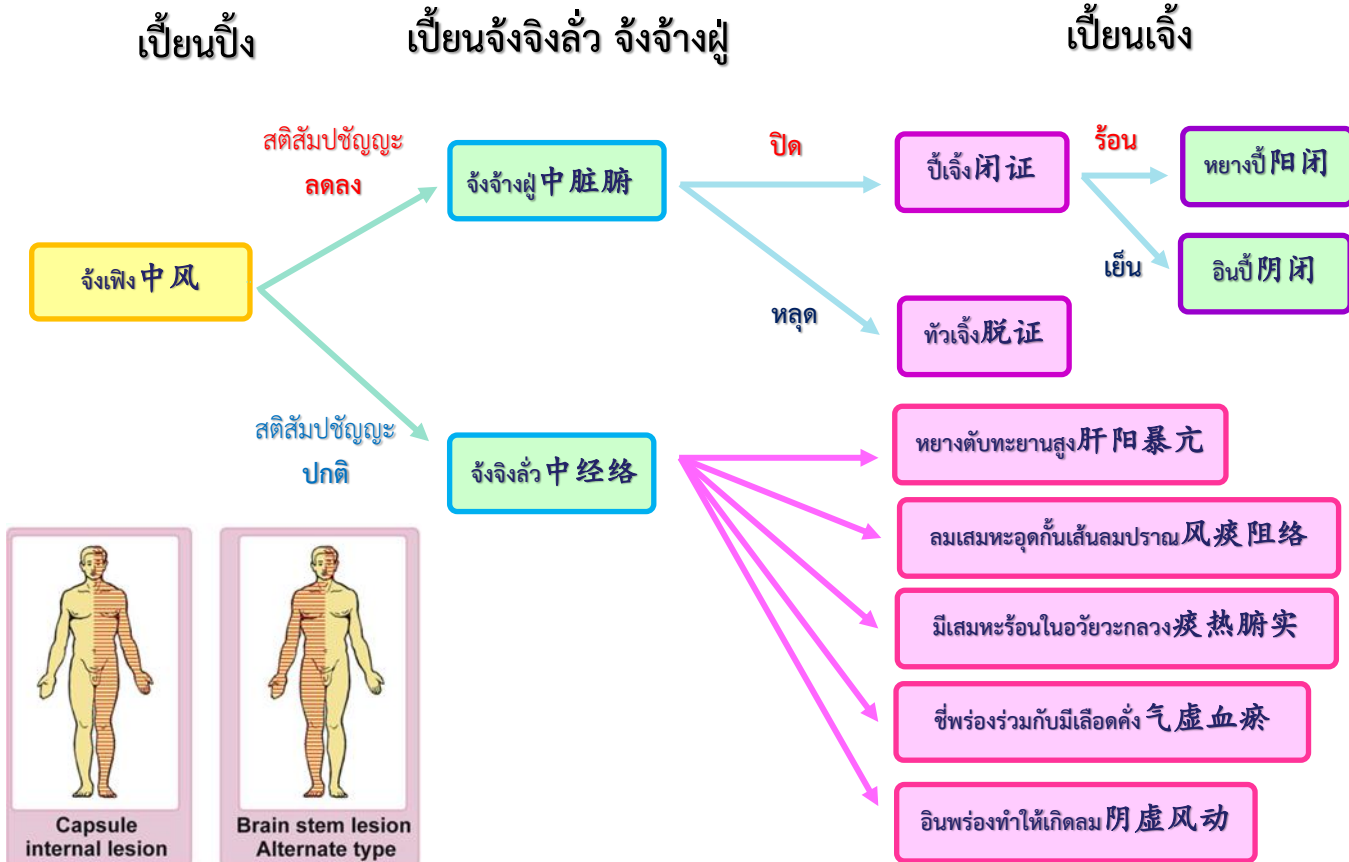
2. **เกิดโรคอย่างรวดเร็วฉับพลัน** มักมีพัฒนาการของโรคใน3-7วัน มีอาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ ชาบริเวณแขนขาเป็นอาการนำ

## โรคหลอดเลือดสมอง

3. มักพบในผู้ป่วยอายุ 40ปีขึ้นไป มีนิสัยชอบดื่มเหล้าสูบบุหรี่ ชอบทานอาหารมันเลี่ยน ลักษณะพื้นฐานของร่างกายเดิมมีหางของตับสูง เสมหะ ความชื้นสะสมเดิมมีอยู่มาก ชอบรับประทานฯลฯ มีปัจจัยกระตุ้นให้เกิดโรคคือ โกรธโมโห เหนื่อยเครียด เมาสุรา มีปัจจัยถูกกระทบกระเทือนด้านอารมณ์จิตใจมากเกินไป

**การทำ CT สมอง และ MRI สมองจะช่วยให้การตรวจวินิจฉัยชัดเจนขึ้น**

# หลักในการวินิจฉัยโรค



## ระยะการดำเนินโรค

**ระยะเฉียบพลัน(急性期)**  
 หลังเกิดโรค 2 สัปดาห์ จนถึง 1 เดือน  
 (แพทย์ตะวันตก: หลังเกิดโรคจนถึง 3 เดือน)

**ระยะฟื้นตัว(恢复期)**  
 หลังเกิดโรค 2 อาทิตย์ จนถึง 6 เดือน

**ระยะอาการหลงเหลือ (Sequelae 后遗症期)**  
 หลังจาก 6 เดือนขึ้นไป

# 1. เป็ยนปิ่ง辨病

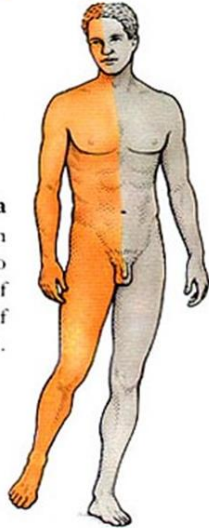
# 1. เียนปิ่ง辨病

## 偏癱



### Hemiplegia

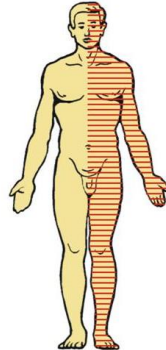
Damage to the motor areas on one side of the brain can lead to paralysis of the opposite side of the body. This one-sided type of paralysis is known as hemiplegia.



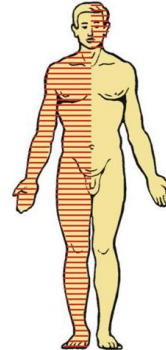
#### KEY

- Area of body affected
- Site of damage

## 交叉癱



Capsule  
internal lesion



Brain stem lesion  
Alternate type

1. **จู่ๆก็หมดสติ** ล้มลง มีอาการร่างกายซีกหนึ่งใช้งานไม่ได้ตั้งใจคิด ปากเบี้ยว พูดไม่คล่อง

2. **ไม่หมดสติ** มีเพียงแต่อาการจู่ๆร่างกายซีกหนึ่งใช้งานไม่ได้ตั้งใจคิด ปากเบี้ยว พูดจาไม่คล่อง ชาบริเวณซีกหนึ่งของร่างกาย เป็นต้น

2. เป็ยนจ้งจิงถั่ว จ้งจ้งฝู่  
辨中经络中脏腑

## 2. เป็ยนจ้งจิงลั่ว จ้งจ้งฝู辨中经络中脏腑

ระดับความรู้ตัว  
สติสัมปชัญญะผิดปกติหรือไม่????

สติสัมปชัญญะ  
ลดลง



อาการหนัก  
“จ้งจ้งฝู” 中脏腑  
(ระดับอวัยวะภายใน)

สติสัมปชัญญะ  
ปกติ

อาการเบา  
“จ้งจ้งลั่ว” 中经络  
(ระดับเส้นลมปราณ)





**3.วินิจฉัยระยะเวลาการ  
ดำเนินโรค**

### 3.วินิจฉัยระยะการดำเนินโรค

#### ระยะเฉียบพลัน(急性期) ระยะที่ให้ผลการรักษาที่ดีที่สุด

หลังเกิดโรค 2 อาทิตย์ (กรณีจิ้งจิงลั่ว ) จนถึง 1 เดือน (กรณีจิ้งจางฝู )  
(แพทย์ตะวันตก: หลังเกิดโรคจนถึง 3 เดือน)

#### ระยะฟื้นตัว(恢复期)

หลังเกิดโรค 2 สัปดาห์ จนถึง 6 เดือน

#### ระยะอาการหลงเหลือ (Sequelae后遗症期)

หลังจาก 6 เดือนขึ้นไป

เมื่อเป็นสโตรกแล้ว ควรรับการรักษาโดยการฝังเข็มเมื่อไหร่

**“ เร็วที่สุด ดีที่สุด ! ”**

กรณีสมองขาดเลือดยังได้รับการฝังเข็มเร็ว ยิ่งมีผลการรักษาที่ดี โดยการฝังเข็มจะให้ผลดีที่สุด หากทำทันที ได้รับการฝังเข็ม**ภายใน 72 ชั่วโมงแรก** ภายหลังจากเกิดอาการ

รองลงมาคือ ได้รับการฝังเข็ม**ภายใน14วัน** หรือ ภายในระยะเฉียบพลันของโรคในทางการแพทย์จีน

หากเลยระยะเวลาไปแล้วก็ยังคงมีผลที่น่าพอใจอยู่ แตกต่างตามสภาพของผู้ป่วยแต่ละราย

กรณีเส้นเลือดสมองแตกต้องรอจนกว่าการไหลเวียนของเลือด และก้อนเลือดที่คั่งในสมองอยู่ในสภาวะที่คงตัวก่อน ซึ่งอาจใช้เวลาราว7-14วัน จึงเริ่มฝังเข็มได้ จะช่วยให้สามารถดูดซับเลือดคั่ง ฟื้นตัวได้ไวขึ้น



4. เป็ยนเจ็จและกาารรักษา  
辩证施治

# จั้งจั้งผู้ (中脏腑)

หมดสติ / มีความผิดปกติของ  
สติสัมปชัญญะ

จู่ๆก็**หมดสติ** ล้มลง มีอาการร่างกายซีด  
หนึ่งใช้งานไม่ได้ตั้งใจคิด ปากเบี้ยว พูด  
ไม่คล่อง

## 4. เป็ยนเจ็ญและการรักษา 辩证施治

จ้งจ้งฝู (中脏腑) หมดสติ / มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

<p><b>ปี้เจ็ญ (闭证)</b> กลุ่มอาการปิด <b>เสียชีที่ถูกปิดกั้นอยู่ภายใน</b></p>		<p><b>ท้าวเจ็ญ (脱证)</b> กลุ่มอาการหลุด <b>หยางชีหลุดออกมาภายนอก</b></p>
<p>กัตพันแน่น ปากปิดสนิท มือทั้งสองข้างกำแน่น แขนขาเกร็ง ไม่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ</p>		<p>เปลือกตาปิด ปากเปิดอ้า จมูกมีเสียงหายใจกรนเบาๆ มือแบออก แขนขาอ่อนปวกเปียก อุจจาระปัสสาวะราด มีเหงื่อเย็นๆ ชีพจรอ่อนเบาราวกับจะสลายไป (微欲绝)</p> <p style="text-align: center;"><i>เปลือกตาปิด-ลมปราณดับใกล้สลาย ปากเปิดอ้า-ลมปราณหัวใจใกล้สลาย เสียงหายใจรวยริน-ลมปราณปอดใกล้สลาย มือแบออก-ลมปราณม้ามใกล้สลาย</i></p>
<p><b>หยางปี้ (阳闭)</b> <b>เสียชีที่เป็นหยางถูกปิดกั้นอยู่ภายใน</b></p>	<p><b>อินปี้ (阴闭)</b> <b>เสียชีที่เป็นอินถูกปิดกั้นอยู่ภายใน</b></p>	
<p>หน้าแดง หายใจเสียดังหยาบ ปากเหม็น กระสับกระส่ายอยู่ไม่นิ่ง ฝ้าที่ลิ้นเหลืองเหนียว ชีพจรตั้งสั้นเร็ว (弦滑数)</p>	<p>ใบหน้าและ ริมฝีปากคล้ำ นอนนิ่งไม่เขยื้อน แขนขาไม่อุ่น มีเสมหะและน้ำลายมาก ฝ้าที่ลิ้นขาวเหนียวชีพจรจมสั้นค่อนข้างช้า (沉滑缓)</p>	

## จิ้งจ่างฝู (中脏腑) หมดสติ / มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

หลักการรักษา: ปลุกสมองเปิดทวาร เปิดสิ่งที่ปิดกั้น ดึงรั้งสิ่งหลุดออก (醒脑开窍启闭固脱)

จุดฝังเข็มหลัก: เน้นกวาน(内关), อี้ถาง(印堂), ช่างซิง(上星), ป้ายห้วย(百会)

จุดฝังเข็มเสริม:

**ปี้เจิ้ง (闭证)**

จุดจิ้งทั้ง 12 จุด (十二井穴), ท่ายชง(太冲), เหอกู่(合谷)

**ท้าวเจิ้ง (脱证)**

กวนหยวน(关元), ซี้ห่าย(气海), รมโกฐที่ เส้นเซว้(神阙)

จุดฝังเข็มหลัก: เน้นกวาน(内关), อึ้งถาง(印堂), ซ่างซิง(上星), ปายหุ่ย(百会)

เน้นกวาน 内关 PC6



เน้นกวาน 内关: ปักตรง ลึก 0.8-1 ชุ่น ฤชาเหนียนจ่วนแบบระบาย นาน 1 นาที คาเข็มไว้ 20-30 นาที

เป็นจุด ลั่ว ของเส้นลมปราณฤง หุ้มหัวใจ ปรับสมดุลเสิน (สติ ความคิด จิตใจ)

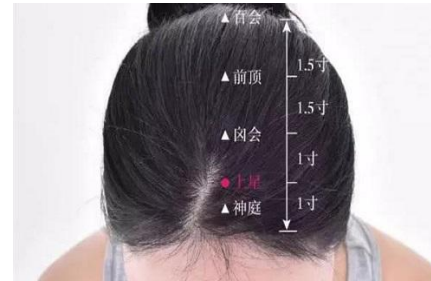
อึ้งถาง(印堂)



ปักเข็มเฉียงปลายเข็มชี้ไปยัง ปลายจมูก ลึก 0.3 ชุ่น ฤชาเหนียนจ่วนแบบระบาย

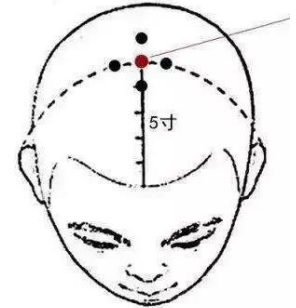
อึ้งถาง(印堂) ซ่างซิง(上星) ปายหุ่ย(百会) เป็นจุดบนเส้นลมปราณตูม่าย ตูม่ายเข้าไปสู่สมอง ใช้เพื่อ ปลุก สติเปิดทวาร

ซ่างซิง(上星)



ซ่างซิง(上星) ปักแบบผิง(ราบกับ ผิวหนัง)ปลายเข็มชี้ไปยังจุดเฉียนถึง (前顶) ลึก 1 ชุ่น เหนียนจ่วนแบบ ระบาย

ปายหุ่ย(百会)



ปายหุ่ย(百会)ปักเข็ม เฉียงปลายเข็มชี้ไป ทางด้านหลังกระหม่อม ลึก 0.3 ชุ่น

# จิ้งจ๋างฝู่ (中脏腑)

## 1. ปี้เจิ้ง (闭证)

กลุ่มอาการปิด **เสียชี้อุณหภูมิ** ปิดกั้นอยู่ภายใน

จู่ๆก็**หมดสติ** กัดฟันแน่น ปากปิดสนิท มือทั้งสอง  
ข้างกำแน่น แขนขาเกร็ง ไม่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ

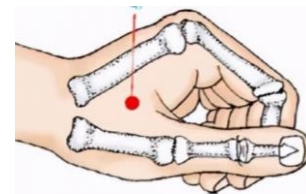
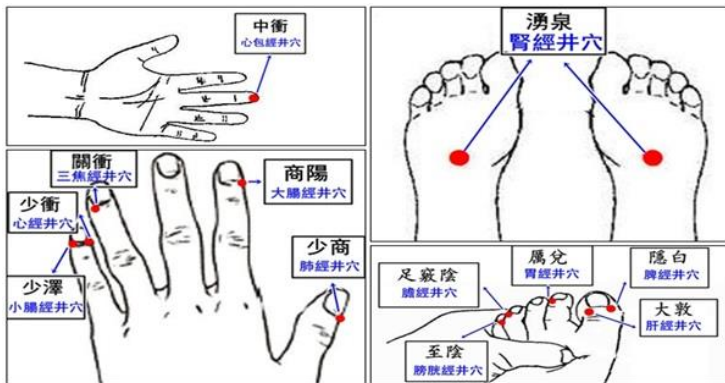
ปี้เจิ้ง (闭证) หมดสติ กัดฟันแน่น ปากปิดสนิท มือทั้งสองข้างกำแน่น แขนขาเกร็ง ไม่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ

จุดจิ่งทั้ง12จุด(十二井穴)

ไท่ชง(太冲)



เหอถู่(合谷)



จุดจิ่งทั้ง12จุด (十二井穴) ใช้เข็มเจาะเลือดออก ไม่คาเข็ม

จุดหย่งเฉวียน(湧泉)ปักตรง ลึก 1 ชุ่น ใช้วิธีระบาย

จุดจิ่งทั้ง12จุด (十二井穴) เปิดทวาร เชื่อมทะลวงซี่ของเส้นลมปราณทั้ง 12เส้น ปรับสมดุลอินหยาง

ปักตรง ลึก 1 ชุ่น ใช้วิธีระบาย

ไท่ชง(太冲)เหอถู่(合谷)开“四关”เปิด4ด่าน เปิดประตูลมปราณ ปรับสมดุลการไหลเวียนซี่ทั่วร่างกาย สงบตับระงับลม

# หยางปี้(阳闭) เสียชีวิตที่เป็นหยางถูกปิดกั้นอยู่ภายใน

- วิธีรักษา: ดับร้อนขจัดลมขับเสมหะ ปลุกสติ (เส้น) เปิดทวาร (清热祛风涤痰，醒神开窍)
- ตำรับยา:

## ① ลมดับปิดกั้นทวาร(肝风闭窍)

เทียนหมาโกวเถิงอิ่น(天麻钩藤饮)

กับ ยาสำเร็จรูป

อันกงหนิวหวงหวาน(安宫牛黄丸)



## ② เสมหะและไฟร้อนปิดกั้นทวาร (痰火闭窍)

หลิงหยางเจี้ยวทวง(羚羊角汤)

กับ ยาสำเร็จรูปอ่อน

กงหนิวหวงหวาน(安宫牛黄丸)



# อินปี้(阴闭) เสียชีวิตที่เป็นอินถูกปิดกั้นอยู่ภายใน

- วิธีรักษา: ทำขึ้นให้แห้ง ขับเสมหะ ปลุกสติเปิดทวาร (燥湿化痰, 醒神开窍)
- ตำรับยา: **ตีถานทาง (涤痰汤)** บวก **ซูเหอเซียงหวาน(苏合香丸)**



อันกงหนิวหวงหวาน 安宫牛黄丸



เย็นเปิดทวาร 凉开



หยางปี้阳闭症



อันกงหนิวหวงหวาน 安宫牛黄丸 เหมาะสำหรับ อาการหมดสติที่มีไข้สูงทุกแบบ  
โรคติดต่อที่มีไข้สูง(เวินปิง 温病) ไข้เลือดออก

ทุก4 ชั่วโมงทานหนึ่งห่อ จนกระทั่งไข้ลด คนไข้ฟื้นคืนสติ

\*\*\*คนไข้จิ่งเฟิงที่คนไข้ฟื้นคืนสติแล้ว ถึงจะมีอาการร่างกายซีกหนึ่งก็ใช้การไม่ได้ตั้งใจคิด  
พูดไม่ชัดก็ไม่ควรใช้น้ำนี้ต่อไปอีก เพราะ ยาเย็นไม่เป็นผลดีต่อ การเพิ่มการไหลเวียนของ  
เลือดทะลวงลมปราณ ทำให้ระยะเวลาฟื้นฟูการทำงานของแขนขายาวนานยิ่งขึ้น

ซูเหอเซียงหวาน 苏合香丸



ยาอุ่นเปิดทวาร 温开



อินปี้阴闭症



ซูเหอเซียงหวาน (苏合香丸) ยังสามารถใช้กับ จิ่งเฟิงที่มีชีพร่องเลือดพร่องได้ด้วย

จิ่งเฟิงในระยะฟื้นฟูและระยะที่มีความพิการหลงเหลืออยู่

ใช้ ตีถานทาง (涤痰汤) ทำให้ความชื้นแห้งละลายเสมหะ(燥湿化痰),

ซูเหอเซียงหวาน(苏合香丸)ปลุกสติเปิดทวาร(醒神开窍)

จิ้งจ่างฝู (中脏腑)

2. ท้าวเจิ้ง (脱证)

กลุ่มอาการหลุดหายางซี่หลุดออกมาภายนอก

จู่ๆก็หมดสติ เปลือกตาปิด ปากเปิดอ้า มือแบออก  
แขนขาอ่อนปวกเปียก อุจจาระปัสสาวะราด

# ท้าวเจิ้ง (脱证) หมดสติเปลือกตาปิด ปากเปิดอ้า มือแบออก แขนขาอ่อนปวกเปียก อุจจาระปัสสาวะราด

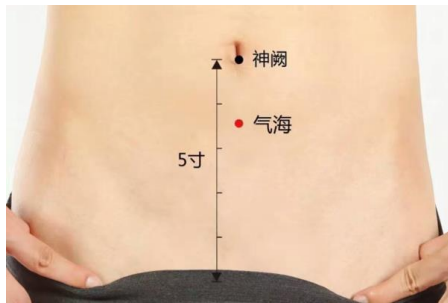
## กวนหยวน(关元)



ใช้เข็มอ่อน หรือ หลังปักเข็มแล้วรมโกฐ  
แบบเวินเหอ(รมโกฐเหนือผิวหนัง)

เป็นจุดเชื่อมรวม(เจียวหุ่ยเสวี่)ของเส้น  
ลมปราณเริน และ เส้นลมปราณอินเท้า  
ทั้งสามเส้น รมโกฐที่กวนหยวน(关元)  
ช่วยเสริมประคองชีในเส้นลมปราณอิน  
ทั้งสาม

## ชีห่าย(气海)



ใช้เข็มอ่อน หรือ หลังปักเข็มแล้วรมโกฐ  
แบบเวินเหอ(รมโกฐเหนือผิวหนัง)

ชีไห่(气海)บำรุงชีทำรากฐานให้  
เข็มแข็ง

## เส้นเซว้(神阙)



รมโกฐคั่นเกลือ

สะดือ (神阙) เป็นรากฐานแห่งชีวิต  
เป็นที่แห่งเงินชี(หยวนชี) ใช้ร่วมกับชีไห่(  
气海)บำรุงชีทำรากฐานให้เข็มแข็ง  
ฟื้นฟูหยางเหนียวรั้งไม่ให้หลุดออก

วิธีรักษา: บำรุงซี่ทำให้หยางกลับคืน ประคองเจ็ง เหนียวรั้งไม่ให้หลุดออก(益气回阳, 扶正固脱)

ตำรับยา: **เซินฟูทาง (参附汤)**

เหรินเซิน 人参 2-5g

จื่อฟูจื่อ 制附子 3-9g

- เहरินเซิน 人参 แยกต้มใช้ไฟอ่อน 文火另煎, ต้มเดี่ยวๆ (ต้มน้ำก่อนแล้วค่อยทานกาก)
- จื่อฟูจื่อ 制附子 ต้มเดี่ยวๆ ใช้ไฟอ่อน 文火单煎
- เซินฟูทาง (参附汤) มียาเพียง2ตัวให้แยกต้มนานหน่อยเมื่อจะต้มจึงเทปนกันต้มพร้อมกัน


- เहरินเซิน 人参 -----บำรุงหยวนซี่อย่างเต็มที่ 大补元气
- จื่อฟูจื่อ 制附子 -----อุ่นหยวนหยางให้แข็งแรง 温壮元阳

ยาทั้งสองตัวร่วมกันให้สรรพคุณบำรุงซี่ ทำให้หยางกลับคืน ประคองเจ็งซี่ เหนียวรั้งไม่ให้หลุดออก 益气, 回阳, 固脱

## จิ้งจิงลั่ว (中经络)

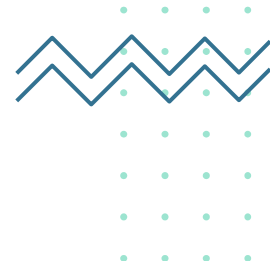
ไม่มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

**ไม่หมดสติ** มีเพียงแต่ อาการจู่ๆร่างกายซีกหนึ่ง  
ใช้งานไม่ได้ตั้งใจคิด ปากเบี้ยว พูดจาไม่คล่อง ซา  
บริเวณซีกหนึ่งของร่างกาย เป็นต้น



เทคนิคการฝังเข็ม  
“สิ่งหนาวไคเขียว”  
ปลุกสมองเปิดทวาร

การฝังเข็มรักษา เทคนิค “สิงหน่าวไคเซี่ยว” กำหนดวิธีรักษาตามกลไกการเกิดโรคพื้นฐานของ จิ้งเฟิง



“ทวารสู่สมองถูกปิดกั้น , เส้น (神) หลบอยู่ภายใน, เส้นไม่ควบคุมกำกับซี่”  
“窍闭神匿, 神不导气”



หลักการรักษา:

ปลุกสมองเปิดทวาร (สิงหน่าวไคเซี่ยว)  
“醒脑开窍”

เปิดทวารสมองที่ถูกปิดกั้น เพื่อให้  
เส้นกลับมาทำหน้าที่ควบคุมกำกับ  
ซี่



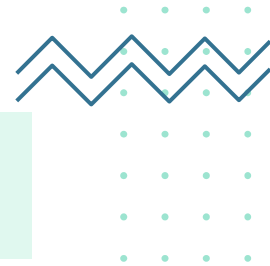
บำรุงอินของตับและไต  
滋补肝肾

รักษาโรคที่พื้นฐาน อัน  
เป็นสาเหตุของการเกิด  
โรค



ทำให้ลมปราณไหลคล่องสะดวก  
疏通经络

ทะลวงเส้นลมปราณเปิดทางให้ซี่  
ที่ไหลเวียนสู่อวัยวะที่มีปัญหา  
ไหลเวียนคล่องสะดวก



การเลือกใช้จุดฝังเข็มในวิธีปลุกสมองเปิดทวาร  
(สิงหน่าวโคเชียว醒脑开窍)

1

จุดหลัก 主穴

ปลุกสมองเปิดทวาร 醒脑开窍

2

จุดรอง 辅穴

ทะลวงเส้นลมปราณให้ไหลเวียนสะดวก 疏通经络

3

จุดเสริม 配穴

รักษาตามอาการทางคลินิก และ ตามกลุ่มอาการ

พยากรณ์โรค: ทำการรักษาวันละ 1 ครั้ง ทุกวัน 15 ครั้งเป็น 1 คอร์สการรักษา, ทำการรักษา 3 คอร์ส มีอัตราที่ให้ผลในการรักษา 98%

1

## จุดหลัก 主穴

### จุดฝังเข็มหลัก 主穴

ปลุกสมองเปิดทวาร (สิงหน่าวโคเชียว 醒脑开窍)

#### ① ต้าสิงหน่าว 大醒脑

内关 PC6

人中 Du26

\*\*ซานอินเจียว 三阴交 SP6

(\* \*ด้านพยาธิสภาพ)



#### ② เสี่ยวสิงหน่าว 小醒脑

เน่ยกวาน 内关 PC6

อิงถาง 印堂 EX-HN3

ซ่างซิง 上星 Du23

ไป่หุ้ย 百会 Du20

ชื่อเส้นขง 四神聪 EX-HN1

\*\*ซานอินเจียว 三阴交 SP6

(\* \*ด้านพยาธิสภาพ)

# ① ต้าสิงหน่าว 大醒脑

เน่ยกวน 内关 PC6



เน่ยกวน 内关: ปักตรง ลึก 0.8-1 ชุ่น ถีซาเหนียนจ่วนแบบบรรยาย นาน 1 นาที คาเข็มไว้ 20-30 นาที

เป็นจุด ล้ว ของเส้นลมปราณเยื่อหุ้มหัวใจ ปรับสมดุลเสน (สติ ความคิด จิตใจ)

เหรินจง 人中 Du26



สู่ยโกว 水沟: ปักเข็มเฉียงปลายเข็ม ชี้ไปยัง nasal septum ลึก 0.3-0.5 ชุ่น กระตุ้นแบบกระจอกจิก จนกระทั่ง มีน้ำตาเอิ้ม หรือ ไหลออกมา

เป็นจุดบนเส้นลมปราณตูม่าย ตูม่ายเข้า ไปสู่สมอง ใช้เพื่อ ปลุกสติเปิดทวาร

ซานอินเจียว 三阴交 SP6

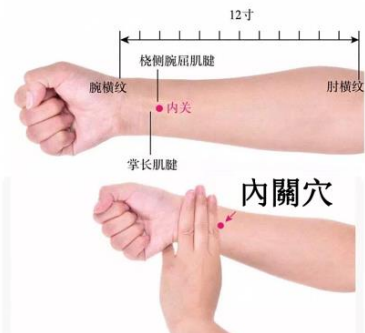


ซานอินเจียว 三阴交: ปักเข็มเฉียง ทำมุม 45 องศา ปลายเข็มชี้ไปยังเอ็นร้อยหวาย (Achilles Tendon) ลึก 1-1.5 ชุ่น ถีซาเหนียนจ่วนแบบบำรุง จนแข่งกระดูก 3 ครั้ง คาเข็มไว้ 20-30 นาที

บำรุงอินของตับและไต

## ② เสียวสิงหน่าว 小醒脑

เน่ยกวาน 内关 PC6



เน่ยกวาน 内关: ปักตรง ลึก 0.8-1 ชู่น ถีซาเหนียนจ่วนแบบ ระบาย นาน 1 นาที คาเข็มไว้ 20-30 นาที

เป็นจุด ลั่ว ของเส้นลมปราณ เยื่อหุ้มหัวใจ ปรับสมดุลเส้น (สติ ความคิด จิตใจ)

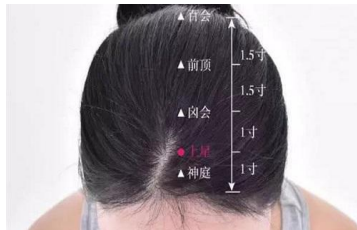
อึ้งถาง 印堂



ปักเข็มเฉียงปลายเข็มชี้ไปยัง ปลายจมูก ลึก 0.3 ชู่น ถีซา เหนียนจ่วนแบบระบาย

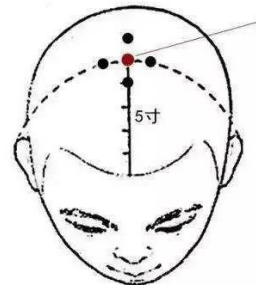
อึ้งถาง(印堂) ช้างซิง(上星) ไปหุ้ย(百会) เป็นจุดบนเส้นลมปราณตูม่าย ตูม่ายเข้าไปสู่ สมอง ใช้เพื่อ ปลุกสติเปิดทวาร

ซ้างซิง 上星



ซ้างซิง(上星) ปักแบบ ผิง(ราบกับผิวหนัง)ปลาย เข็มชี้ไปยังจุดเฉียนถึง (前 顶) ลึก 1 ชู่น เหนียนจ่วน แบบระบาย

ไปหุ้ย 百会



ไปหุ้ย(百会)ปักเข็ม เฉียงปลายเข็มชี้ไป ทางด้านหลัง กระทบ่อม ลึก 0.3 ชู่น

ซานอินเจียว 三阴交



ซานอินเจียว 三阴交: ปักเข็มเฉียงทำมุม 45 องศา ปลายเข็มชี้ไปยังเอ็นร้อย ทวย (Achilles Tendon) ลึก 1-1.5 ชู่น ถีซาเหนียนจ่วนแบบบำรุง จนแข็งกระตุก 3 ครั้ง คาเข็มไว้ 20-30 นาที

บำรุงอินของตับและไต

2

จุดรอง 辅穴

จุดฝังเข็มรอง 辅穴

ทะลวงเส้นลมปราณให้ไหลเวียนสะดวก 疏通经络

จีเฉวียน 极泉 HT1



จีเฉวียน(极泉): ให้ปักต่ำกว่าจุด จีเฉวียน(极泉) ลงมาตามแนวเส้นลมปราณ 1 ชู่น ถีซาแบบระบาย จนนิ้วมือกระตุก 3 ครั้ง ไม่คาเข็ม

ฉือเจ้อ 尺泽 Lu5



ฉือเจ้อ(尺泽): ปักเข็มตรง ลึก1 ชู่น ถีซาเหนียนจ่วนแบบระบาย จนข้อมือกระตุกขึ้น คาเข็มไว้ 20-30 นาที

เหวยจง 委中 BL54



เหวยจง(委中): ผู้ป่วยนอนหงาย ยกขา ผู้ป่วยตั้งตรงปักเข็มตรงท่ามุม 90 องศา ลึก 0.5-1 ชู่น ถีซาแบบระบาย จนแขนกระตุก 3 ครั้ง คาเข็มไว้ 20-30 นาที

## จิ้งจิงลั่ว (中经络) ไม่มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

หลักการรักษา: ปลุกสมองเปิดทวาร บำรุงอินของตับและไต ทะลวงลมปราณทำให้ไหลคล่องสะดวก (醒脑开窍, 滋补肝肾, 疏通经络)

### จุดฝังเข็มหลัก

① ต้าสิงหนาว 大醒脑: เน่ยกวน(内关) ส่วยโกว(水沟) จี้เฉวี่ยน(极泉) ฉื่อเจ้อ(尺泽) ซานอินเจียว(三阴交)

② เสี่ยวสิงหนาว 小醒脑: เน่ยกวน(内关) อี้้งถาง(印堂) ซ่างซิง(上星) ไปหุ้ย(百会) ซานอินเจียว(三阴交)

จุดฝังเข็มรอง: จี้เฉวี่ยน(极泉) ฉื่อเจ้อ(尺泽) เว่ยจง

### จุดฝังเข็มเสริมตามการเปลี่ยนแปลง

- |                                     |  |
|-------------------------------------|--|
| 1. หยางของตับทะยานขึ้นสูง           | ไท่ชง (太冲) ไท่ซี (太溪)                  |
| 2. ลมและเสมหะอุดกั้นเส้นลมปราณ      | เฟิงฉือ (风池) เฟิงหลง (丰隆) เหอกู่ (合谷)  |
| 3. เสมหะและความร้อนสะสมในอวัยวะกลาง | จงหว่าน (中脘) เน่ยถิง (内庭) เฟิงหลง (丰隆) |
| 4. ซี่โครงมีเลือดคั่ง               | จู่ซานหลี่ (足三里) ซี้ไห่ (气海)           |
| 5. อินพร่องมีลมเคลื่อนอยู่ภายใน     | ไท่ซี (太溪) เฟิงฉือ (风池)                |

## จิ้งจิ้งลั่ว (中经络) ไม่มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

1. หยางของตับทะยานขึ้นสูง	หน้าแดง ตาแดง เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ โมโหง่าย ปากขม คอแห้ง ท้องผูก ปัสสาวะสีเหลืองเข้มออกแดง ลิ้นสีแดง หรือ แดงเข้ม ฝ้าที่ลิ้นสีเหลือง หรือ แห้ง ชีพจรตึงมีแรง
2. ลมและเสมหะอุดกั้นเส้นลมปราณ	แขนขาชา หรือ กล้ามเนื้อแขนขาหดเกร็งเป็นตะคริว เวียนศีรษะ ตาลาย ฝ้าที่ลิ้นสีขาว เหนียว ฝ้าที่ลิ้นสีเหลืองเหนียว ชีพจรตึงลื่น
3. เสมหะและความร้อนสะสมในอวัยวะกลาง	ปากเหนียว มีเสมหะมาก ท้องอืดแน่น ท้องผูก แดง ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นสีเหลืองเหนียว หรือ ฝ้าที่ลิ้นสีเทาดำ ชีพจรตึงลื่น
4. ชีพร่องมีเลือดคั่ง	แขนขาอ่อนแรง ร่างกายซีกหนึ่งมีอาการชา มือเท้าบวมแน่น หน้าขาวซีด หายใจตื้น ไม่มีแรง ใจสั่น เหงื่อออกง่าย ลิ้นสีคล้ำ ฝ้าที่ลิ้นสีขาวเหนียว ชีพจรเล็กบาง ฝืด
5. อินพร่องมีลมเคลื่อนอยู่ภายใน	แขนขาชา กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ นอนไม่หลับ เวียนศีรษะ มีเสียงดังในหู กล้ามเนื้อแขนขาหดเกร็งเป็นตะคริวหรือแขนขาสั่น ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นมีน้อย ชีพจรเล็กบาง เร็ว

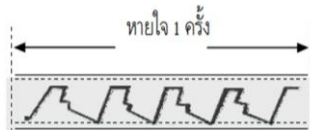
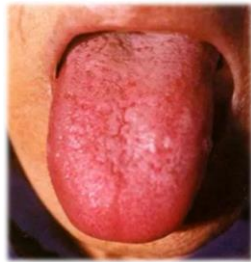
# จิ้งจิ้งลั่ว (中经络) ไม่มีความผิดปกติของสติสัมปชัญญะ

<p>1. หยางของตับทะยานขึ้นสูง</p>	<p>หน้าแดง ตาแดง เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ โมห่ง่าย ปากขม คอแห้ง ท้องผูก ปัสสาวะสีเหลืองเข้มออกแดง ลิ้นสีแดง หรือ แดงเข้ม ฝ้าที่ลิ้นสีเหลือง หรือ แห้ง ชีพจรตั้งมีแรง</p>	<p>วิธีรักษา : สงบตับดับลมกตหยาง (平肝熄风潜阳)                  ตำรับยา: เทียนหมาโกวเถิงอิน (天麻钩藤饮)</p>
<p>2. ลมและเสมหะอุดกั้นเส้นลมปราณ</p>	<p>แขนขาชา หรือ กล้ามเนื้อแขนขาหดเกร็ง เป็นตะคริว เวียนศีรษะ ตาลาย ฝ้าที่ลิ้นสีขาวเหนียว ฝ้าที่ลิ้นสีเหลืองเหนียว ชีพจรตั้งสั้น</p>	<p>วิธีรักษา : สงบลมขจัดเสมหะทะลวงลมปราณ (熄风化痰通络)                  ตำรับยา: ฮว่าถานทงลั่วทาง (化痰通络汤)</p>
<p>3. เสมหะและความร้อนสะสมในอวัยวะกลาง</p>	<p>ปากเหนียว มีเสมหะมาก ท้องอืดแน่น ท้องผูก แดง ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นสีเหลืองเหนียว หรือ ฝ้าที่ลิ้นสีเทาดำ ชีพจรตั้งสั้น</p>	<p>วิธีรักษา: ระบายความร้อนออกผ่านอุจจาระ ขับเสมหะ (通腑泄热化痰)                  ตำรับยา: ชิงโหลเฉิงชีทาง (星蒺承气汤)</p>
<p>4. ชีพพร่องมีเลือดคั่ง</p>	<p>แขนขาอ่อนแรง ร่างกายซิกหนึ่งมืออาการชา มือเท้าบวมแน่น หน้าขาวซีด หายใจตื้น ไม่มีแรง ใจสั่น เหงื่อออกง่าย ลิ้นสีคล้ำ ฝ้าที่ลิ้นสีขาวเหนียว ชีพจรเล็กบาง ผิด</p>	<p>วิธีรักษา: บำรุงชี ทะลวงลมปราณเพิ่มการไหลเวียนเลือด (益气活血通络)                  ตำรับยา: ปู่หยางหวนอู่ทาง (补阳还五汤)</p>
<p>5. อินพร่องมีลมเคลื่อนอยู่ภายใน</p>	<p>แขนขาชา กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ นอนไม่หลับ เวียนศีรษะ มีเสียงดังในหู กล้ามเนื้อแขนขาหดเกร็งเป็นตะคริวหรือแขนขาสั่น ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นมีน้อย ชีพจรเล็กบาง เร็ว</p>	<p>วิธีรักษา: บำรุงอินกตหยาง สงบตับระงับลม (滋阴潜阳, 镇肝熄风)                  ตำรับยา: เจิ่นกานซีเฟิงทาง (镇肝熄风汤)</p>

จุดเสริม 配穴

จุดฝังเข็มเสริม配穴 รักษาตามกลุ่มอาการ

1. หยางของตับทะยานขึ้นสูง 肝阳暴亢



ชีพจรตึง

เสียนมาย 弦脉



หยางของตับทะยานขึ้นสูง  
肝阳暴亢

หน้าแดง ตาแดง เวียนศีรษะ ปวดศีรษะ  
กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ โมโหง่าย ปากขม  
คอแห้ง ท้องผูก ปัสสาวะสีเหลืองเข้มออกแดง  
ลิ้นสีแดง หรือ แดงเข้ม ฝ้าที่ลิ้นสีเหลือง หรือ  
แห้ง ชีพจรตึงมีแรง (เสียนมาย 弦)

ไท่ชง (太冲) ไท่ซี (太溪)

วิธีการรักษา : สงบตับดับลมกดหยาง (平肝熄风潜阳)

ตำรับยา: **เทียนหมาโกวเถิงอิ่น (天麻钩藤饮)**

เทียนหมา 天麻 3-9g      โกวเถิง 钩藤 9-15g      เซิงเจวี่หมิง 生石决 15-30g

หวางฉิน 黄芩 3-9 g      ซานจื่อ 山栀 3-9g      ตู่จิ่ง 杜仲 9-15 g

ชวนหนิวซี\* 川牛膝 3-9g      จี้เซิง 寄生 9-15g      ผู่เสิน 茯神 9-15g

เย่เจียวเถิง 夜交藤 15-30g      อี้หมู่เฉ่า 益母草 15-30g

\*\*ชวนหนิวซี 川牛膝 - เพิ่มการไหลเวียนเลือดขจัดเลือดคั่ง(活血祛瘀)

หวายหนิวซี 怀牛膝—บำรุงตับไตทำให้กระดูกและเอ็นแข็งแรง(补肝肾强筋骨)

## นัยสำคัญของตำรับยา:

- เทียนหมา 天麻、โกวเถิง 钩藤
  - สงบตับสลายลม 平肝熄风
- เชิงเจวี่หมิง 生石决明
  - ระงับตับกดหยาง 镇肝潜阳
- ขวนหนิวซี 川牛膝
  - นำพาเลือดและตัวยาลงล่าง 引血下行
- หวงฉิน 黄芩、ซานจื่อ 山栀子
  - ดับไฟตับ 清肝泻火
- ตู่จิ่ง 杜仲、จี้เชิง 桑寄生
  - บำรุงตับไต 补益肝肾
- ผู่เสิน 茯神、เย่เจียวเถิง 夜交藤
  - บำรุงหัวใจสงบจิตใจ 养心安神
- อี้หมู่เฉ่า 益母草
  - เพิ่มการไหลเวียนเลือดขับน้ำ 活血利水

ทั้งตำรับผสมกันทำหน้าที่ กดหยางทำให้ลมปราณตับอ่อนโยนบำรุงตับและไต 柔肝潜阳, 滋补肝肾

## การปรับยา เต็ม-ลด

- **ไฟดับขึ้นสูง**

เต็ม หลงต่านเฉ่า 龙胆草 6-9g、 เซียะคุเฉ่า 夏枯草 9-15g.

- **เกิดร้อนทั้งห้า ลิ้นสีแดงเข้มฝ้าที่ลิ้นแห้ง ปากแห้ง** จัดเป็นอาการร้อนแกร่งทำลายสารน้ำ (จินเย่)

เต็ม หนี่เจินจื่อ 女贞子 15g เสวียนเซิน 玄参 15-20g เซิงตี้ 生地 12-20g ไป่สาว 白芍 6-9g

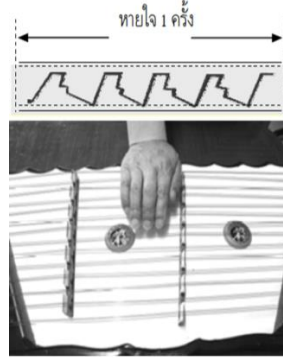
- **พูดไม่ชัดหรือพูดไม่ได้**

เต็ม ต่านหนานซิง 胆南星 3-6g จู๋ลี่ 竹沥 6-9g สือซางฝู 石菖蒲 6-9g

- **ท้องผูก ฝ้าที่ลิ้นแห้งสีเหลือง**

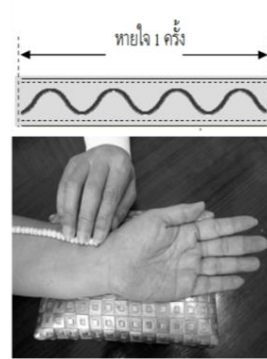
เต็ม ต้าหวง 大黄 6-9g หมางเซียว(ชงกับน้ำร้อนดื่ม) 芒硝 3g (冲服) จื่อสือ 枳实 9g

## 2. ลมและเสมหะอุดกั้นเส้นลมปราณ 风痰阻络



ชีพจรตึง

เสียนม่าย 弦脉



ชีพจรลื่น

หวาม่าย 滑脉



เฟิงฉือ (风池) เฟิงหลง (丰隆) เทอคุ๋ (合谷)

ลมและเสมหะอุดกั้นเส้น  
ลมปราณ  
风痰阻络

แขนขาชา หรือ กล้ามเนื้อ  
แขนขาหดเกร็งเป็นตะคริว  
เวียนศีรษะ ตาลาย ฝ้าที่  
ลิ้นสีขาวเหนียว ฝ้าที่ลิ้น  
สีเหลืองเหนียว ชีพจรตึง  
ลื่น (เสียนหวา 弦滑)

วิธีรักษา: สงบลมขจัดเสมหะทะลวงลมปราณ (熄风化痰通络)

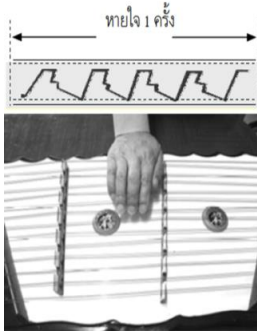
ตำรับยา: ฮว่าถานหลงถ่าวทาง (化痰通络汤)

ป่านเซี่ยะ半夏 6-9g    ผูลิง茯苓 6-9g    ป้ายจู้白朮 3-6g    ต่านหนานซิง胆星 3-6g  
เทียนจู่หวาง天竺黄 3-9g    เทียนหมา天麻 6-9g    เซียงฟู่香附 3-9g    ต้นเซิน丹参 6-15g

ป่านเซี่ยะ半夏    ผูลิง茯苓    ป้ายจู้白朮    --- เสริมม้ามขับชื้น(健脾化湿)  
ต่านหนานซิง胆星    เทียนจู่หวาง天竺黄    เทียนหมา天麻    --- สงบตับระงับลม平肝熄风  
เซียงฟู่香附    --- ระบายชี่ตับปรับลมปราณ疏肝理气  
ต้นเซิน丹参 6-15g    --- เพิ่มการไหลเวียนเลือด ขจัดเลือดคั่ง活血化瘀

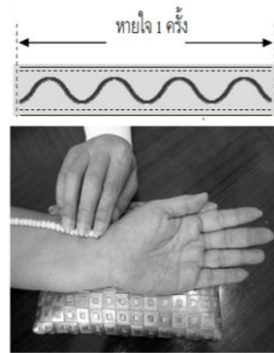
ถ้า เวียนศีรษะมาก เติม ฉเวียนฉง全虫 3-6g    โกวเถิง钩藤 9-15g    จวีฮวา菊花 3-6g    สงบตับระงับลม平肝熄风

### 3.เสมหะและความร้อนสะสมในอวัยวะกลาง 痰热腑实



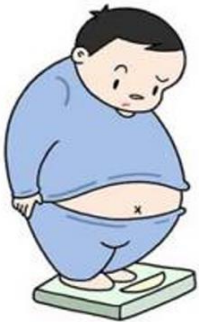
ชีพจรตึง

เสียนม่าย 弦脉



ชีพจรลื่น

หวาม่าย 滑脉



เสมหะและความร้อน  
สะสมในอวัยวะกลาง  
痰热腑实

จงหว่าน 中脘 เนยถึง 内庭 เฟิงหลง 丰隆

ปากเหนียว มีเสมหะมาก ท้องอืด  
แน่น ท้องผูก ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นสี  
เหลืองเหนียว หรือ ฝ้าที่ลิ้นสีเทาดำ  
ชีพจรตึงลื่น (เสียนหว่า 弦滑)

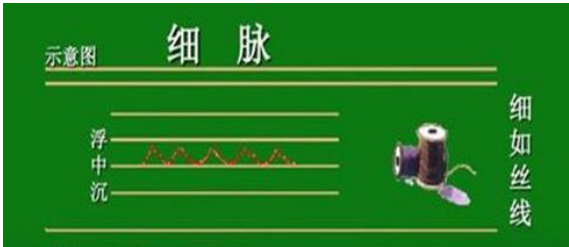
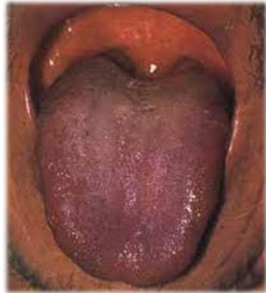
วิธีรักษา: ระบายความร้อนออกผ่านอุจจาระ ขับเสมหะ (通腑泄热化痰)

ตำรับยา: **ชิงโหลเฉิงชีทาง (星蒌承气汤)**

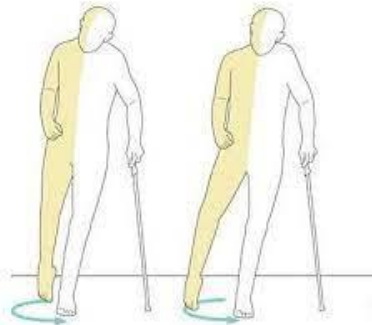
- เฉวียนกวาโหล 全瓜蒌 30-40g    ตานชิง 胆星 6-10g  
    เซิงต้าหวาง (ใส่ทีหลัง) 生大黄(后下) 10-15g  
    หมางเซียว (แบ่งไว้ชงตอนต้มยาเสร็จ) 芒硝(分冲) 10-15g

- ทานจนสามารถขับถ่ายเอาอุจจาระระบายเอาเสมหะความร้อนออกมาได้ก็พอ
- แล้วทำการปรับลดปริมาณยาลดให้เหมาะสม หรือให้หยุดทานยา เพื่อป้องกันไม่ให้ถูกทำลายจากฤทธิ์ยา(ระบาย)ที่มากเกินไป
- เมื่ออวัยวะกลวงไหลเวียนได้สะดวกแล้ว ให้ ดับร้อนขับเสมหะ ทะลวงลมปราณเพิ่มการไหลเวียนเลือด (清热化痰、活血通络)
- เลือกใช้ตำรับยา **ฮว่าถานทงลั่วฟาง(化痰通络方)**

# 4. ชีพร่องมีเลือดคั่ง 气虚血瘀



ชีพร่องมีเลือดคั่ง  
气虚血瘀



จุดชานหลี่ (足三里) ชีไห่ (气海)

แขนขาอ่อนแรง ร่างกายซีกหนึ่งมีอาการชา มือเท้าบวมแน่น หน้าขาวซีด หายใจตื้น ไม่มีแรง ใจสั่น เหงื่อออกง่าย ลิ้นสีคล้ำ ฝ้าที่ลิ้นสีขาวเหนียว ชีพจรเล็กบาง ฝืด (ชีพจร细涩)

วิธีรักษา: บำรุงชี ทะลวงลมปราณเพิ่มการไหลเวียนเลือด (益气活血通络)

ตำรับยา: **ปู้หยางหวนอู่ทาง (补阳还五汤)**

หวงฉี 黄芪 30-60g    เถาเหริน 桃仁 3-6g    หงฮวา 红花 3-6g  
กวยเหว่ย 归尾 6-9g    ซื่อสาว 赤芍 6-9g    ตี้หลง 地龙 6-9g

- หวงฉีใช้ปริมาณมาก 黄芪 --- บำรุงชี 补气
- เถาเหริน 桃仁 หงฮวา 红花 กวยเหว่ย 归尾 ซื่อสาว 赤芍 ตี้หลง 地龙  
--- บำรุงเลือด เพิ่มการไหลเวียนเลือด ขจัดเลือดคั่ง 养血活血化瘀
- ตำรับนี้เหมาะสำหรับใช้รักษา จังหวะฟื้นฟู (中风恢复期) และ ระยะเวลา (后遗症期 sequelae)

## การปรับยา เต็ม-ลด

- น้ำลายไหล ลิ้นแข็งพูดไม่ชัด

เติม สื่อซางผู่ 石菖蒲 6-9g หย่วนจื่อ 远志 6-9g ---- ขับเสมหะเปิดทวาร 化痰开窍

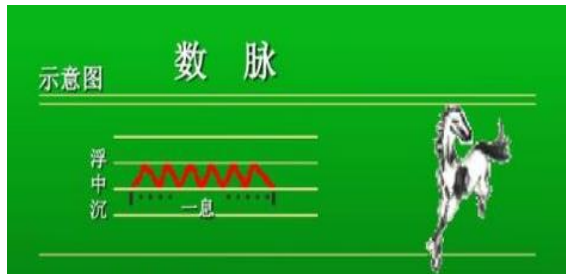
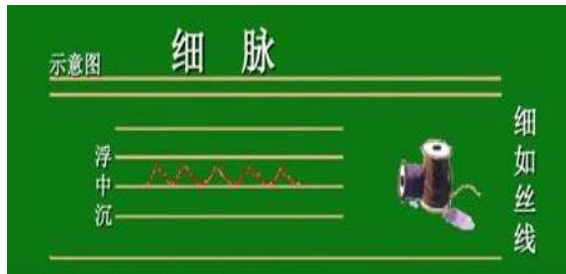
- ใจสั่น หายใจหอบ นอนไม่หลับ

เติม จื่อกานเฉ่า 炙甘草 6-9g กุ้ยจื่อ 桂枝 3-6g ซวนจ่าวเหริน 酸枣仁 9-12g หลงเอียนโย่ว 龙眼肉 6-12g  
---- อุ้่นลมปราณทะลวงหยาง 温经通阳

- แขนขาชาไม่มีแรง

เติม จี้เซิง 寄生 9-12g ตู้จ้ง 杜仲 6-9g หนิวซี 牛膝 9-12g ซีเซี่ยนเฉ่า 豨莶草  
---- บำรุงตับไตสร้างความแข็งแรงให้กระดูกและเส้นเอ็น 补肝肾，强筋骨

## 5. อินพร่องทำให้เกิดลม 阴虚风动



ไท่ซี (太溪) เฟิงฉือ (风池)

แขนขาชา กระสับกระส่ายวุ่นวายใจ  
นอนไม่หลับ เวียนศีรษะ มีเสียงดังในหู  
กล้ามเนื้อแขนขาหดเกร็งเป็นตะคริว  
หรือแขนขาสั่น ลิ้นสีแดง ฝ้าที่ลิ้นมีน้อย  
ชีพจรเล็กบาง เร็ว (ซี่ซั่ว 细数)

วิธีรักษา: บำรุงอินกตหยาง สยบตับระงับลม (滋阴潜阳, 镇肝熄风)

ตำรับยา: **เจ็นกานซีเฟิงทาง (镇肝熄风汤)**

หลงกู่龙骨 30g หมู่ลี่牡蛎 30g ไต้เจ้อสือ代赭石 20-30g ป้ายเซ่า白芍 9-12g  
เทียนตง天冬 9-12g เสวียนเซิน玄参 15-20g กุยก้าน龟板 15-20g หนิวซี牛膝 15g  
ชวนเหลียนจื่อ川楝子 9g อินเฉิน茵陈 6-12g ม่ายหย่า麦芽 9-12g กั้นเฉ่า甘草 6-9g

- หลงกู่龙骨 หมู่ลี่牡蛎 ไต้เจ้อสือ代赭石 --- สงบตับกตหยาง镇肝潜阳
- ป้ายเซ่า白芍 เทียนตง天冬 เสวียนเซิน玄参 กุยก้าน龟板 --- บำรุงอินกตหยาง滋养肝肾
- หนิวซี牛膝 ชวนเหลียนจื่อ川楝子 --- นำพาเลือดลงล่าง引血下行
- อินเฉิน茵陈 ม่ายหย่า麦芽 --- ดับไฟตับระบายชื้ออัดอั้น清肝舒郁
- กั้นเฉ่า甘草 ปรับผสมยาทั้งหมด调和诸药
- ยาทั้งตำรับ ร่วมกันสยบตับระงับลม บำรุงอินกตหยาง镇肝熄风, 滋阴潜阳;

## การปรับยา เต็ม-ลด

- มีอาการตัวร้อนเป็นเวลา เหงื่อออกตอนกลางคืน

เต็ม หวงปาย 黄柏 6g จื่อหู่ 知母 9g ตี้กู่ผี 地骨皮 12g ----- ดับไฟ “เซียงหั่ว” 清相火 (ไฟจากอินพร่อง)

- กระสับกระส่ายใจ นอนไม่หลับ

เต็ม เจินจูหู่ 珍珠母 20g เย้เจียวเถิง 夜交藤 15-30g ----- กล่อมหัวใจสงบเสถียร (สติ) 宁心安神

3

## จุดเสริม 配穴

## จุดฝังเข็มเสริม配穴

รักษาตามอาการทางคลินิก

แขนเคลื่อนไหวไม่ได้ตั้งใจคิด

เจียนยวี(肩髃), โส่วซานหลี่(手三里), เหอถู่(合谷), ปาเสี่ย(八邪)

ขาเคลื่อนไหวไม่ได้ตั้งใจคิด

หวนเที้ยว(环跳), หยางหลิงเฉวี่ยน(阳陵泉)

ปากเบี้ยว

เจี่ยเซอ(颊车), ดี้ซาง(地仓)

พูดไม่ได้

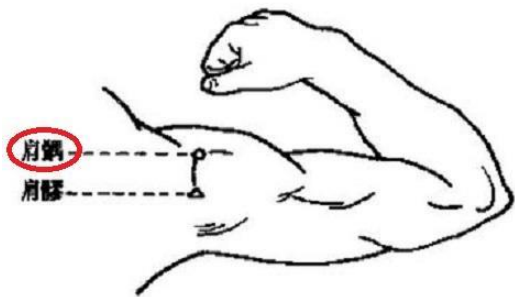
หย่งเฉวี่ยน(涌泉)

## จุดฝังเข็มเสริม配穴

รักษาตามอาการทางคลินิก

แขนอ่อนแรงเคลื่อนไหวไม่ได้ตั้งใจคิด

เจียนยวี 肩髃 LI15, โส่วซานหลี่ 手三里 LI 10, เทอถู่ 合谷 LI4

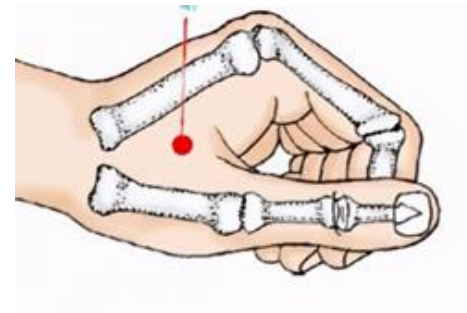


เจียนยวี 肩髃



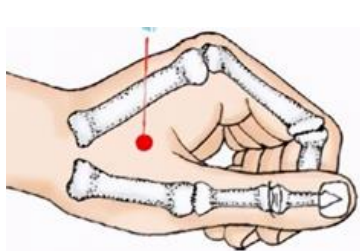
โส่วซานหลี่ 手三里

เทอถู่ 合谷



# มือกำแน่น หรือ หน้าทีการทำงานของมือเสียไป

เทอถู๋合谷 LI4 , ซ้างปาเสีย上八邪 EX-UE9



เทอถู๋合谷



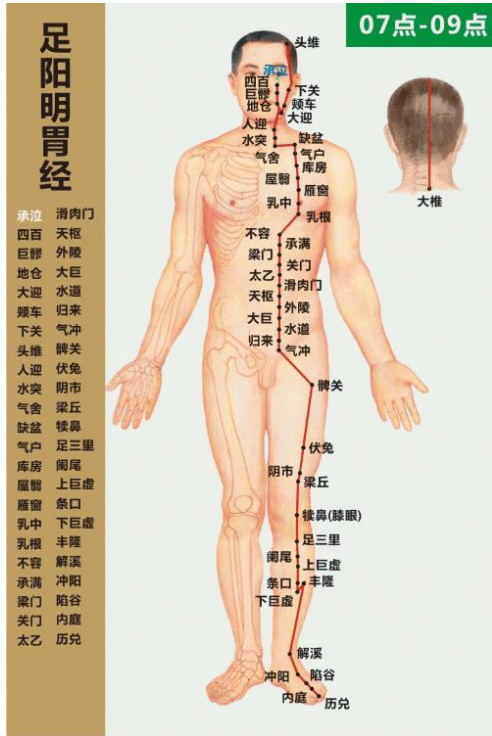
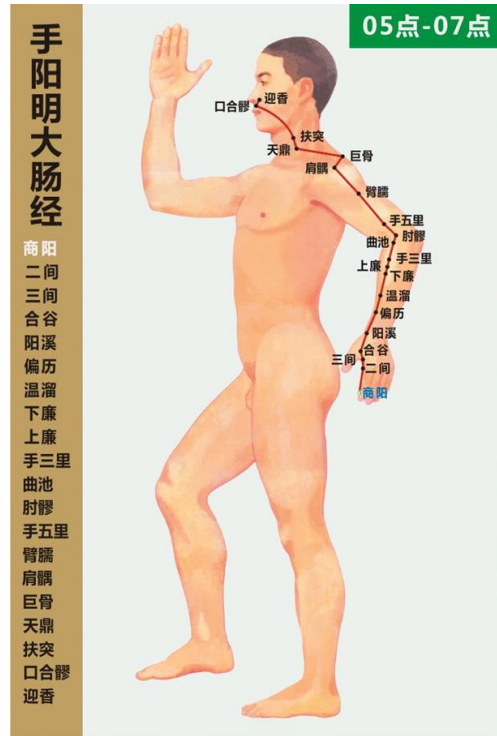
เทอถู๋合谷 ปักเข็มชี้ไปทาง ซานเจียน 三间 เข้าเข็มลึก 1-1.5  
ซุ่น กระตุ้นลีซาแบบระบาย จนนิ้วชี้กระตุก หรือนิ้วทั้ง5 เหยียด  
ออกเอง



ซ้างปาเสีย上八邪



ปาเสีย八邪



1. “阳明者，五脏六腑之海”，乃是人体皮肉筋脉骨，气血津液滋生的源泉。
2. 阳明“主润宗筋，宗筋主束骨而利关节”，因而阳明虚损则宗筋弛缓。
3. 阳明为奇经八脉之长。“阴阳（经）摠宗筋之合，会于气街，而阳明为之长。”阳明为奇经八脉的统领，凡督、任、冲、带诸脉皆系于阳明。

指导痿证的针灸治疗。“治痿独取阳明”是源于《灵枢·根结》篇“痿疾者，取之阳明”之说。然而细研《灵枢·根结》，通篇皆是论述针灸治疗原理，“治痿独取阳明”是强调在痿证治疗中，针刺取穴应以阳明经穴为主。痿证多由阳明气血亏虚，筋脉失养所致，而阳明为多气多血之经，“刺阳明出气血”（《灵枢·九针》），即刺阳明可以产生气血、补益气血，气血充足，筋脉得养，痿证则缓。《针灸学》中对于痿证治疗所选处方：上肢“肩髃、曲池、合谷、阳溪”皆为手阳明经穴位，下肢“髀关、梁丘、足三里、解溪”皆为足阳明经的腧穴，即是明证。

เส้นลมปราณมือหยางหมิงลำไผ่ใหญ่

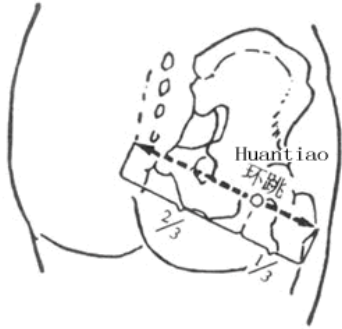
เส้นลมปราณเท้าหยางหมิงกระเพาะอาหาร

《ซูเวิน素问·ท่วยลุ่น痿论》 “治痿独取阳明”

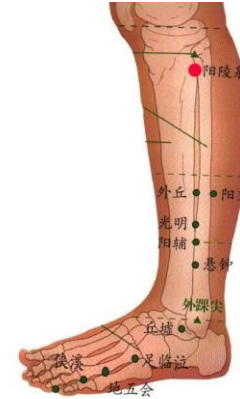
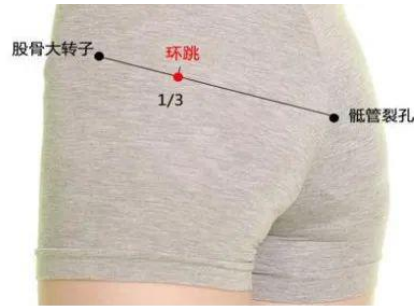
รักษาท่วย(อ่อนแรง)เน้นรักษาที่หยางหมิงเป็นหลัก

ขาขวาอ่อนแรง  
เคลื่อนไหวไม่ได้ตั้งใจคิด

หวนเที่ยว 环跳 GB 30 , หยางหลิงเฉวียน 阳陵泉 GB 34



หวนเที่ยว 环跳



阳陵泉

หยางหลิงเฉวียน 阳陵泉

ข้อเท้าบิดเข้าด้านใน

ชีวซวี 丘墟 GB40 ปักไว้ต่อไปยัง เจ้าไห้ 照海 KI6

ลึกประมาณ 1.5-2 ชุ่น จนรู้สึกหน่วงบริเวณที่ปัก



ชีวซวี 丘墟



เจ้าไห้ 照海

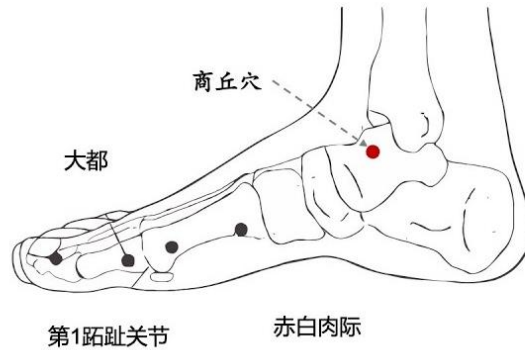


Foot drop ปลายเท้าตก กระดกปลายเท้าไม่ขึ้น

เฉี่ยซี解溪, ซางชิว商丘, จงเฟิง中封



เฉี่ยซี解溪



ซางชิว商丘



จงเฟิง中封

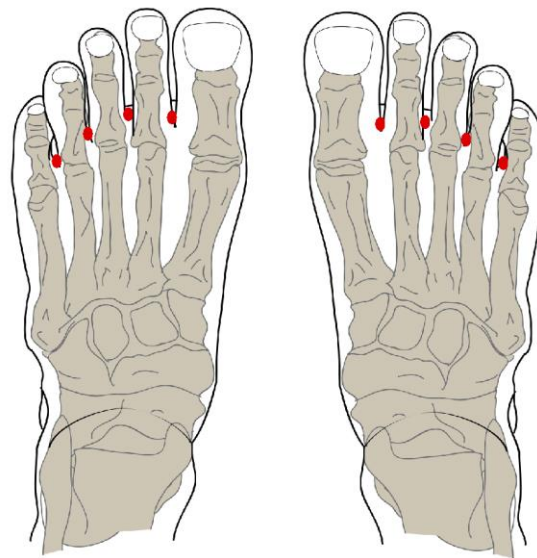
อาการชาฝ่ามือ และฝ่าเท้าข้างขวา

ปาเสี่ย八邪 EX-UE9 , ปาเฟิง八风 EX-LE10

八邪

八風

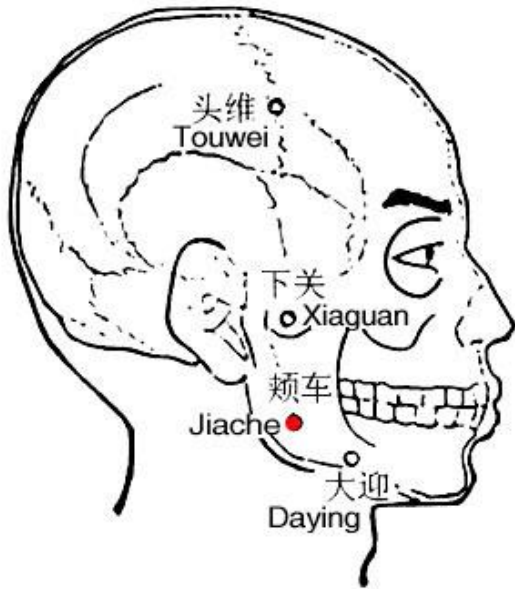
ปาเสี่ย八邪



ปาเฟิง八風

ปากเปี้ยว

เจ็ยเซอ 颊车 ST 6, ตี้ซาง 地仓 ST 4



เจ็ยเซอ 颊车



ตี้ซาง 地仓

## พูดไม่ชัด พูดจาติดขัด

ช้างเหียนเฉวียน 上廉泉 อยู่เหนือเหียนเฉวียน 廉泉 ไปทางปลายลิ้น 1 ชุ่น ปักเข็มชี้ไปที่โคนลิ้น ลึก 1.5-2 ชุ่น ถีซาแบบระบาย

### ช้างเหียนเฉวียน 上廉泉

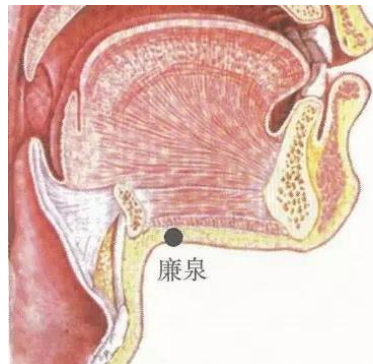


ช้างเหียนเฉวียน 上廉泉 RN23

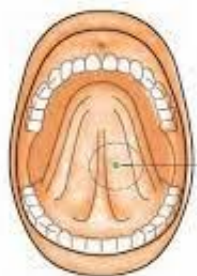
จินจิน 金津 EX-HN12

อวิเย่ 玉液 EX-HN13

### เหียนเฉวียน 廉泉

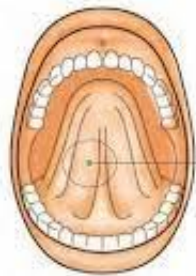


# พุดไม่ขีด พุดจาติดขีด



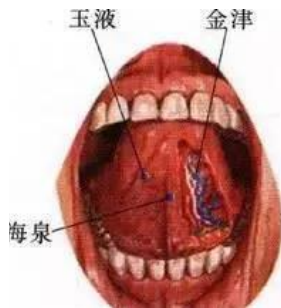
金津穴

จินจิน 金津



玉液穴

อวี๋เย่ 玉液



玉液

金津

海泉

ใช้เข็มสามเหลี่ยม 三棱针 เจาะปล่อยเลือด ให้เลือดออก 1-2ml

ซ่างเหลียนเฉวียน 上廉泉 RN23

จินจิน 金津 EX-HN12

อวี๋เย่ 玉液 EX-HN13



อาการที่หลงเหลืออยู่( Sequelae)

1.) ร่างกายซีกหนึ่งก็ใช้การไม่ได้ตั้งใจคิด

วิธีรักษา: บำรุงซี่เพิ่มการไหลเวียนเลือด ขจัดเลือดคั่งทะลวงเส้น  
ลมปราณ (益气活血, 化瘀通络)

ตำรับยา: **ปู้หยางหวนอู่ทาง (补阳还五汤)**

เซิงหวงฉี生黄芪 30-60-120g    กุยเหว่ย 归尾 6-9g    ซื่อสาว 赤芍 6-9g  
เถาเหริน 桃仁 6-9g    หงฮวา 红花 3-6g    ขวนชง 川芎 6-9g    ตี้หลง 地龙 6-12g

- เซิงหวงฉี生黄芪 ----บำรุงซี่ ซี่เดินเลือดก็เดิน
- กุยเหว่ย 归尾    ซื่อสาว 赤芍    เถาเหริน 桃仁    หงฮวา 红花    ขวนชง 川芎    ตี้หลง 地龙  
---- ตัวยาทั้งหมดใช้ร่วมกันเพื่อ บำรุงซี่เพิ่มการไหลเวียนเลือด ขจัดเลือดคั่งทะลวงลมปราณ 养血活血, 化瘀通络

- ลิ้นเจ ปากเปี้ยว

เติม ป้ายฟูจื่อ 白附子 3-6g เจียงฉาน 僵蚕 3-6g เฉวียนซี 全蝎 3-6g ขจัดลมทะลวงเส้นลมปราณ祛风通络

- แขนขาบวม

เติม ผู่หลิง 茯苓 6-9 g เจ้อเซี่ยยะ 泽泻 6-15 g ผางจี 防己 3-6 g ยารสจืดระบายชื้น 淡渗利湿

- อัมพฤกษ์ที่ขา ขาไม่มีแรง ร่วมกับมีอาการเกร็ง ปวดเมื่อยเอว ปวดเมื่อยเข่า

เติมซางจีเซิง 桑寄生 9-15 g ซวนหนิวซี 川牛膝 6-12 g ซวนชวีต้วน 川续断 6-12g ลู่จิ้น 鹿筋 6-9 g ตู่จ้ง 杜仲 6-12 g บำรุงตับไต 补益肝肾

- อัมพฤกษ์ที่แขนขา ตัวหนัก ปากมีกลิ่นเหม็น ท้องผูก

เอา หวงฉี ออก 去黄芪 เติม เฉวียนกวาโหล 全瓜蒌 30 g เชิงต้าหวง (ใส่ลงต้มทีหลัง) 生大黄(后下) 6-9 g หมางเซี่ยว(ซง) 芒硝(冲) 6-9 g เชิงอี้หมี่ 生薏米 30 g ขจัดเลือดคั่งทะลวงเส้นลมปราณขับเสมหะทะลวงผู้(อวัยวะกลาง) 化瘀通络, 化痰通腑

อาการที่หลงเหลืออยู่( Sequelae)  
2.) พูดไม่ชัดไม่คล่อง(言语不利)

วิธีรักษา: เพิ่มการไหลเวียนลมปราณ (ซี่) ขับเสมหะขจัดเลือดคั่ง  
เปิดทวาร (行气化痰, 豁痰开窍)  
ตำรับยา: **เจียววี้ตัน (解语丹)**

เทียนหมา 天麻 6-9 g    ป้ายฟูจื่อ 白附子 3-6 g    หนานซิง 南星 6-9 g    เฉียวินซี 全蝎 3-9 g  
เซียงหว่า 羌活 3-9 g    หย่วนจื่อ 远志 6-12 g    สือซางผู่ 石菖蒲 6-12 g  
มู่เซียง 木香 (ใส่ทีหลัง) 1.5-9 g    กานเฉ่า 甘草 3-9g

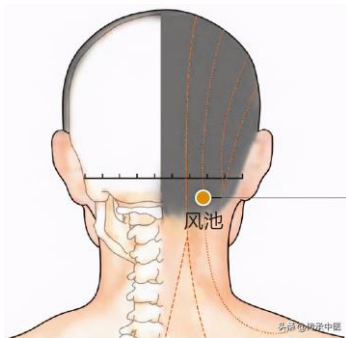
- เทียนหมา 天麻    ป้ายฟูจื่อ 白附子    หนานซิง 南星 -----ขจัดลมขับเสมหะ 祛风化痰
- เฉียวินซี 全蝎    เซียงหว่า 羌活 ----- ไหล่ลมทะลวงลมปราณ 搜风通络
- หย่วนจื่อ 远志    สือซางผู่ 石菖蒲    มู่เซียง 木香 (ใส่ทีหลัง) -----เพิ่มการไหลเวียนของลมปราณ (ซี่) ขับเสมหะ  
เปิดทวาร 行气化痰开窍
- กานเฉ่า 甘草 -----ช่วยปรับตัวยาทั้งหมดในตำรับ 调和诸药

เวียนศีรษะ Vertebrobasilar insufficiency (VBI) 椎基底脑供血不足  
เพิ่มการไหลเวียนเลือด Vertebrobasilar arterial system

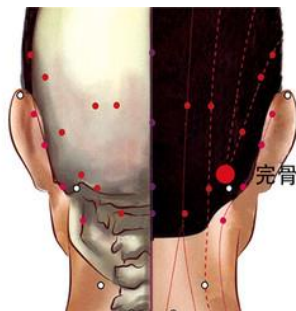
เฟิงฉือ 风池 GB20

หวานกู่ 完骨 GB12

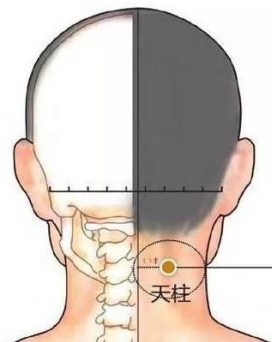
เทียนจู้ 天柱 BL10



เฟิงฉือ 风池



หวานกู่ 完骨

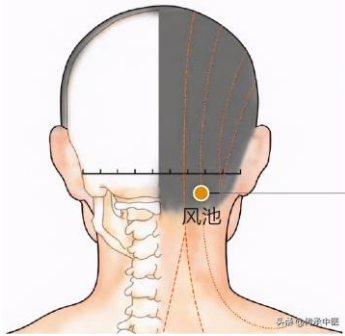


เทียนจู้ 天柱

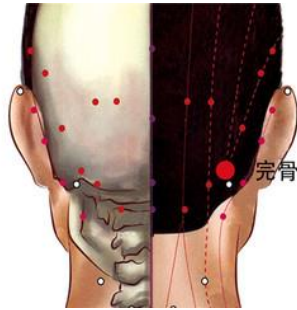
ปักเข็มให้ปลายเข็มชี้ไปทิศ  
ปลายคาง เข้าเข็มลึก1-1.5  
ซุน กระตุ้นเข็มเหนียนจ้วน  
บำรุง จุดละ 1นาที

# กลืนลำบาก(Dysphagia)

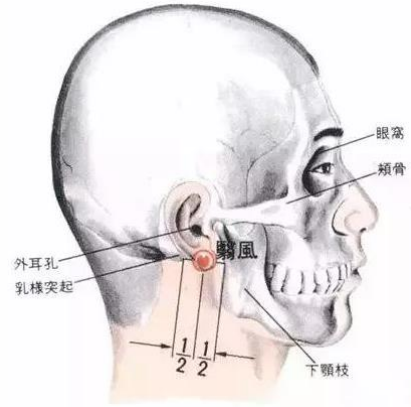
เฟิงฉือ 风池 GB20 , อี้เฟิง 翳风 TE17 , หวานกู่ 完骨 GB12



เฟิงฉือ 风池



หวานกู่ 完骨



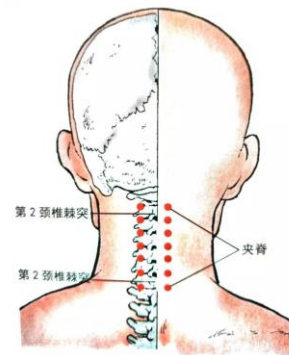
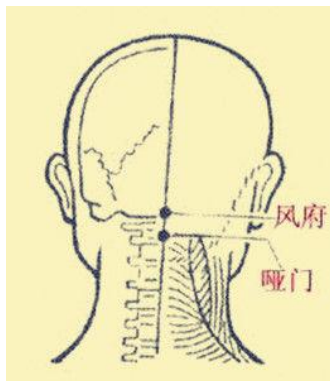
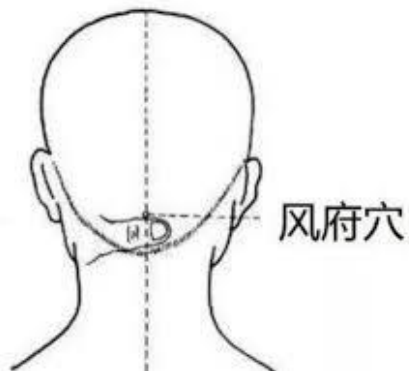
อี้เฟิง 翳风

ปักเข็มให้ปลายเข็มชี้ไปทิศ  
ลูกกระเดือก เข้าเข็มลึก1-1.5ซุน  
กระตุ้นเข็มเหนียนจำนวนบำรุง จุด  
ละ 1 นาที



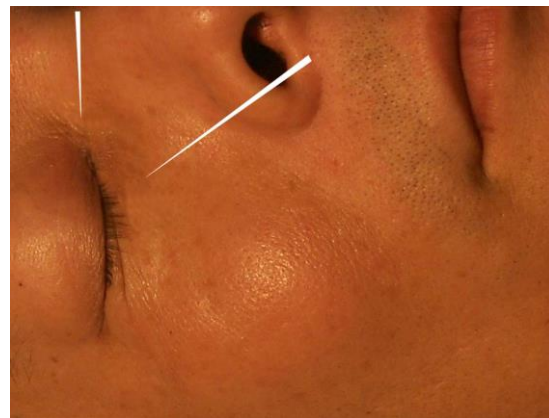
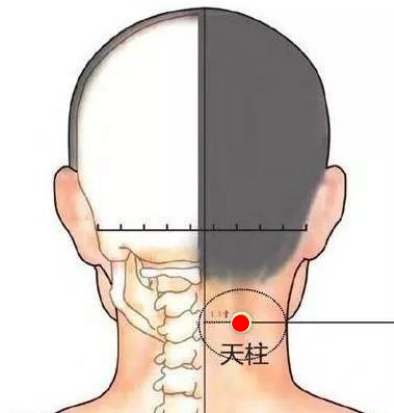
เดินเซ Ataxia

เฟิงฝู 风府, หย่าเหมิน 哑门, เจี้ยจี้บริเวณคอ 颈椎夹脊穴



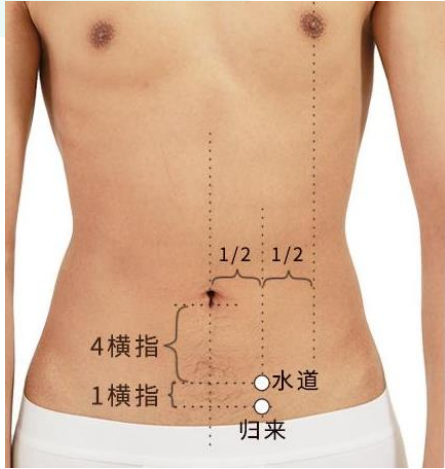
เห็นภาพซ้อน

เทียนจู้天柱 , จิงหมิง精明 , ฉิวไฮ่ว球后



# ท้องผูก

# เฟิงหลง 丰隆, ไ่ว่สู่ยเต้า外水道, ไ่ว่กู่ยไหล外归来



สู่ยเต้า水道  
กู่ยไหล归来



เฟิงหลง 丰隆



ไ่ว่สู่ยเต้า外水道  
ไ่ว่กู่ยไหล外归来  
ด้านซ้าย



เฟิงหลง 丰隆

## ควบคุมปัสสาวะไม่ได้ ปัสสาวะคั่งค้าง



กวนหยวน 关元  
จงจี 中极  
ชวีถู่ 曲骨

กวนหยวน 关元 , จงจี 中极 , ชวีถู่ 曲骨

ฝังเข็ม รมยา นวด ประคบร้อน บริเวณ

กวนหยวน 关元 , จงจี 中极 , ชวีถู่ 曲骨



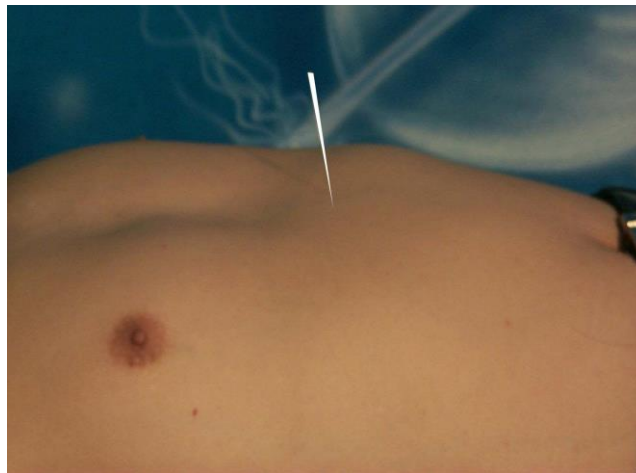
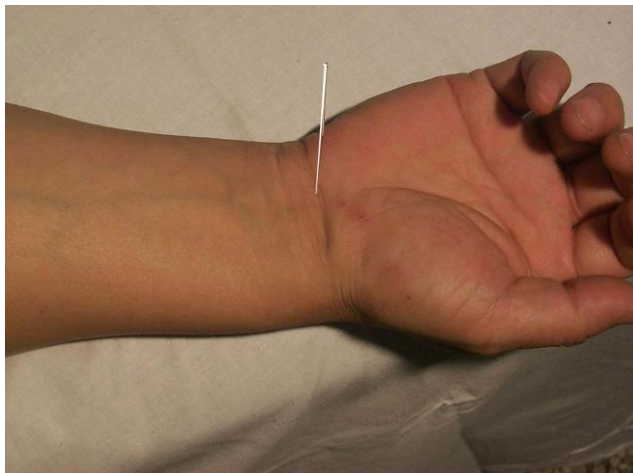
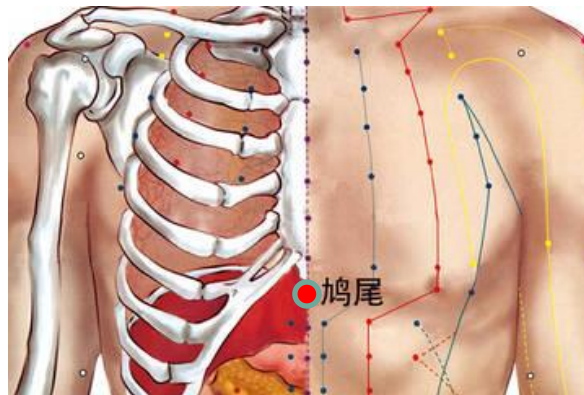
ระบบหายใจล้มเหลว

ชีเซอ 气舍



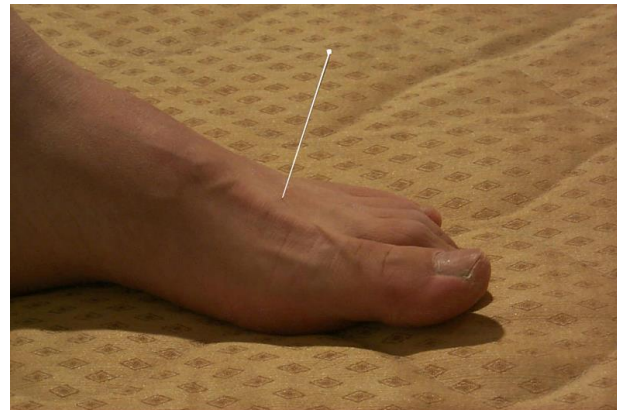
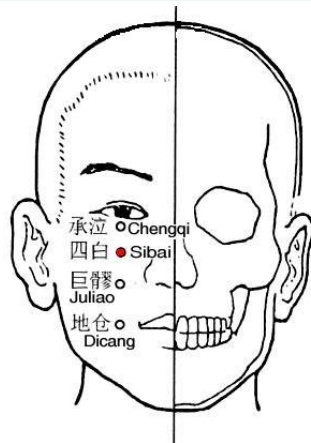
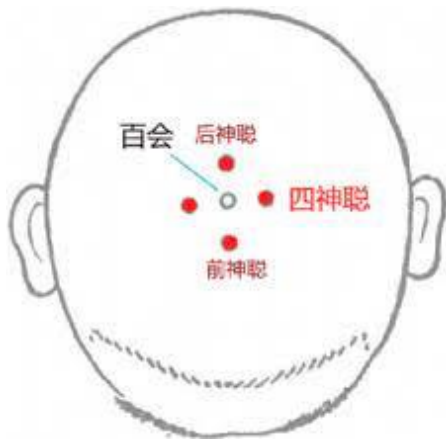
ลมชัก

ต้าหลิง 大陵、 จิวเหว่ย 鸠尾

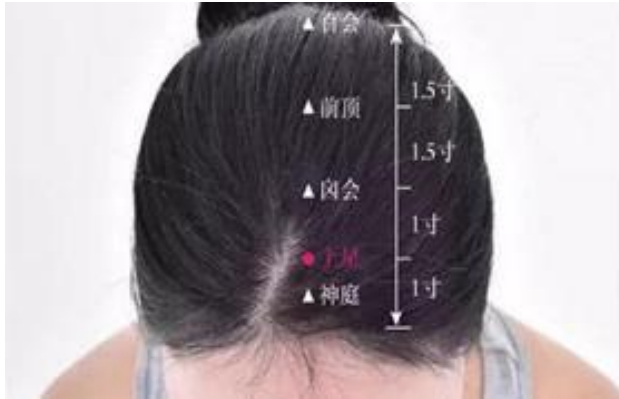


# Vascular Dementia

ไปห้อย 百会、ชื่อเส้นขง 四神聰、ชื่อไป 四白、ไท่ซง 太冲



## ตีนกลางคืน หลับกลางวัน



## ข้างซิ่ง 上星、เส้นเหมิน 神门



# กล้ามเนื้อรอบข้อไหล่หลวม กล้ามเนื้อรอบไหล่อักเสบ

เจียนอวี 肩髃 LI16

เจียนเหลียว 肩髃 SJ 14

เจียนเน่ยหลิง 肩内陵 EX-UE 12

เจียนเจิน 肩贞 SI 9

เจียนจงซู 肩中俞 SI15 เจียนไวซู

肩外俞 SI14

เจาะปล่อยเลือดและครอบแก้ว

บริเวณจุดที่เจ็บ



เจียนไวซู 肩外俞    เจียนจงซู 肩中俞



เจียนอวี 肩髃

เจียนเหลียว 肩髃



เจียนเน่ยหลิง

肩内陵

เจียนเจิน 肩贞



## ภาวะสมองขาดเลือดชั่วคราว (transient ischemic attack, TIA)

TIA คือ ภาวะสมองขาดเลือดจากปริมาณเลือดที่ไปเลี้ยงสมองลดลงชั่วคราว จากสาเหตุต่างๆ ทำให้หน้าที่ทางระบบประสาทของสมองบริเวณที่ขาดเลือดนั้นบกพร่องไป หรือ มีอาการบกพร่องของสมอง เช่นเดียวกับ Stroke เป็นระยะเวลาหลายนาที หลายชั่วโมง โดยจะกลับมามีอาการเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเป็นแล้วก็สามารถเกิดขึ้นซ้ำได้อีก แต่จะไม่ทิ้งอาการและอาการแสดงของความบกพร่องทางระบบประสาทไว้

จัดอยู่ใน “ลางบอกอาการจิ้งเฟิง 中风先兆” ในการแพทย์จีน

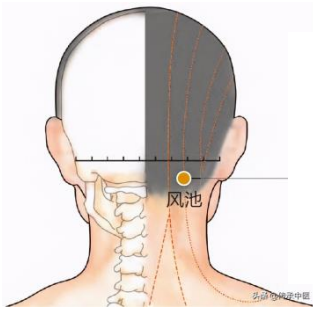
เฟิงฉือ(风池)    หวานกู่(完骨)    เทียนจู้(天柱)

จู่ซานลี่(足三里)    ไท่ชง(太冲)

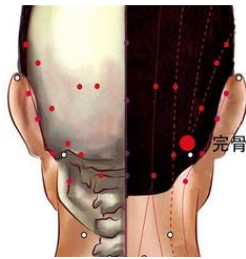
# ภาวะสมองขาดเลือดชั่วคราว (transient ischemic attack, TIA)

จัดอยู่ใน “กลางบอการจ้งเฟิง 中风先兆” ในการแพทย์จีน

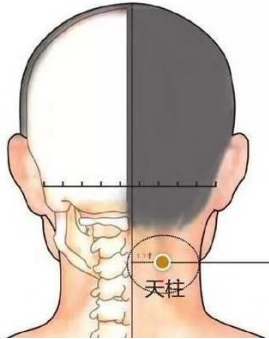
เติม เฟิงฉือ 风池 GB20 หวานกู่ 完骨 GB12 เทียนจู้ 天柱 BL10 จูซานลี 足三里 ST36 ไท่ชง 太冲 LV3



เฟิงฉือ 风池



หวานกู่ 完骨



เทียนจู้ 天柱

ปักเข็มให้ปลาย  
เข็มชี้ไปทิศปลาย  
คาง เข้าเข็มลึก1-  
1.5ซุน กระตุ้นเข็ม  
เหนียนจนวนบำรุง  
จุดละ 1 นาที



จูซานลี 足三里



ไท่ชง 太冲

เพิ่มการไหลเวียนเลือด Verteobasilar arterial system

รักษา Verteobasilar insufficiency (VBI) 椎基底脑供血不足

## ความดันสูง

โถเหวย(头维)

เหรินหยิง(人迎)

ชวีฉือ(曲池)

เหอกู่(合谷)

ซานอินเจียว(三阴交)

ไท่ชง(太冲)

ป๋ายหุ่ย(百会)

• หยางของตับทะยานขึ้นสูง(肝阳上亢)

เติม สิงเจียน(行间) เสี่ยซี(侠溪)

• อินของตับและไตพร่อง(肝肾阴虚)

เติม ไท่ซี(太溪) กวนหยวน(关元)

• มีเสมหะในร่างกายมาก(痰浊内盛)

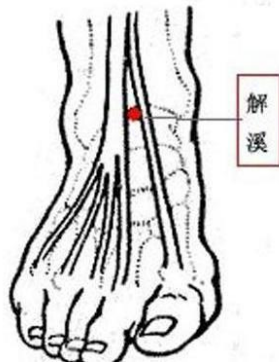
เติม เฟิงหลง(丰隆) จงหว่าน(中脘) อินหลิงเฉวียน(阴陵泉)

• อ่อนแอแต่กำเนิด(禀赋不足)

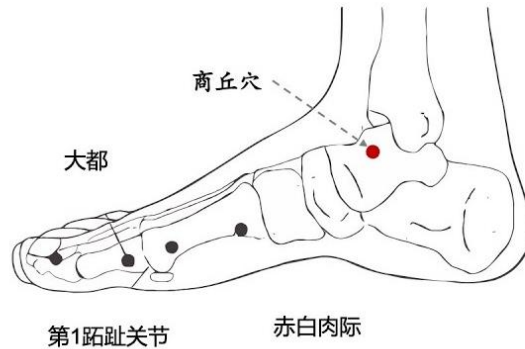
เติม เซินชู(肾俞) จูซานลี(足三里)

Foot drop ปลายเท้าตก  
กระดกปลายเท้าไม่ขึ้น

เจียซี解溪ST42, ซางชิว商丘SP5, จงเฟิง中封 LV 4



เจียซี解溪



ซางชิว商丘



จงเฟิง中封

โรคหลอดเลือดสมอง  
กับสถานการณ์แพร่ระบาด  
ของ COVID-19



# ภาวะทางระบบประสาทที่พบในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

## 1. สมอทำงานผิดปกติ (Encephalopathy)

ผู้ป่วยจะมีระดับการรู้สติลดลง จนโคม่าได้ และอาจมีอาการทางจิตเวชร่วมด้วย เช่น พฤติกรรมเปลี่ยน ภาวะหลงผิด เป็นต้น

## 2. สมออักเสบ (Encephalitis)/ ไขสันหลังอักเสบ (Myelitis)

อาการสมออักเสบ ผู้ป่วยอาจมาด้วยระดับการรู้สติลดลง ซึมลง ปวดศีรษะ อาจมีไข้หรือไม่ก็  
ได้ อาการอื่นที่สามารถพบร่วมได้ ได้แก่ เส้นประสาทสมองผิดปกติ เดินเซ สั่น กระตุก หรือชักได้ การตรวจ  
คลื่นไฟฟ้าสมองพบความผิดปกติได้ถึงร้อยละ 93 ในผู้ป่วยสมออักเสบ ส่วนอาการของไขสันหลังอักเสบ นั้น  
ผู้ป่วยจะมีอาการอ่อนแรง/ชาแขนหรือขา ขึ้นกับระดับของไขสันหลัง อาจมีปัญหากลั้นปัสสาวะหรืออุจจาระ  
ร่วมด้วย เดินเซ เป็นต้น

ดังนั้น การตรวจพบเร็วทำให้สามารถรักษาได้อย่างทันที่ เพื่อลดความพิการและอัตราการตายได้

## ภาวะทางระบบประสาทที่พบในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

### 3. สมองและไขสันหลังอักเสบหลังการติดเชื้อ (Acute disseminated encephalomyelitis and myelitis, ADEM)

มักเกิดตามหลังการติดเชื้อ ส่วนใหญ่ประมาณ 1-2 สัปดาห์ ผู้ป่วยจะมีอาการได้หลากหลาย เช่น กลืนลำบาก เสียงเปลี่ยน ระดับการรู้สติลดลง หรือชัก เป็นต้น ซึ่งอาการเหล่านี้จำเป็นต้องหาสาเหตุเพื่อแยกโรค เนื่องจากภาวะนี้เกิดจากปฏิกิริยาภูมิคุ้มกันของร่างกายในระดับรุนแรงหลังจากได้รับเชื้อ ทำให้มีรอยโรคในเนื้อสมองและไขสันหลังหลายตำแหน่ง แต่ไม่พบเชื้อในน้ำไขสันหลัง การรักษาจำเป็นต้องหายากดภูมิคุ้มกัน หรือบำบัดด้วยอิมมูโนโกลบูลิน

## ภาวะทางระบบประสาทที่พบในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

### 4. โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke)/ อัมพฤกษ์-อัมพาต

พบว่าร้อยละ 6 ของผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีโรคหลอดเลือดสมองตามมา ผู้ป่วยจะมีอาการอ่อนแรงหรือชาครึ่งซีก ปากเบี้ยว พูดไม่ชัด เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน โดยมักจะเกิดขึ้นหลังมีอาการทางระบบทางเดินหายใจประมาณ 10 วัน ซึ่งส่วนใหญ่สาเหตุมาจาก เส้นเลือดแดงในสมองตีบจากระบบแข็งตัวของเลือดผิดปกติจากการติดเชื้อไวรัส มีบางส่วนสาเหตุมาจาก เส้นเลือดสมองแตกและเส้นเลือดดำในสมองอุดตันได้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ป่วยกลุ่มนี้มักมีอายุเกิน 60 ปี และมีปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดสมองอยู่เดิม เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไขมันในเลือดสูงและหลอดเลือดผิดปกติ การให้ยาละลายลิ่มเลือดป้องกันเส้นเลือดสมองอุดตันในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ยังต้องชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์และโทษในผู้ป่วยเป็นราย ๆ ไป

## ภาวะทางระบบประสาทที่พบในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

### 5. แขนขาอ่อนแรงจากเส้นประสาทอักเสบ (Guillain-Barre syndrome)

อาการมักเกิดขึ้นในผู้ป่วยที่มีอาการทางระบบทางเดินหายใจอย่างรุนแรงจากติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประมาณ 1 สัปดาห์ โดยผู้ป่วยจะมีอาการอ่อนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ อาจเริ่มจากขาสองข้างก่อน แล้วลามมาที่แขน ซึ่งอาจจะมีอาการชาหรือไม่มีร่วมด้วยได้ บางรายอาจมีอาการกลืนลำบากหรือเส้นประสาทคู่ที่ 7 ผิดปกติ ทำให้ปากเปี้ยวร่วมด้วย หรือมีรายงานผู้ป่วยที่มาด้วยอาการเดินเซ มองเห็นภาพซ้อนได้เช่นกัน

ภาวะนี้สามารถนำไปสู่ความพิการได้ ดังนั้นจึงควรได้รับการวินิจฉัยและรักษาให้ทันที่ โดยการวินิจฉัยสามารถทำได้โดยการตรวจไฟฟ้าของกล้ามเนื้อและเส้นประสาท การส่งตรวจน้ำไขสันหลัง เป็นต้น การรักษาด้วยอิมมูโนโกลบูลิน พบว่าผู้ป่วย 12 ใน 15 รายมีอาการดีขึ้น

## ภาวะทางระบบประสาทที่พบในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

### 6. สูญเสียการได้กลิ่น (Anosmia) และสูญเสียการรับรส (Ageusia)

เป็นอาการที่พบบ่อยมากถึงร้อยละ 80 ในผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งแตกต่างจากไข้หวัดใหญ่ ซึ่งพบได้น้อยกว่า และนอกจากนี้ผู้ป่วยอาจไม่มีอาการทางระบบทางเดินหายใจร่วมด้วยได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่ค่อนข้างจำเพาะต่อไวรัสโคโรนา 2019 นี้

### 7. ปวดศีรษะ/มีนศีรษะ

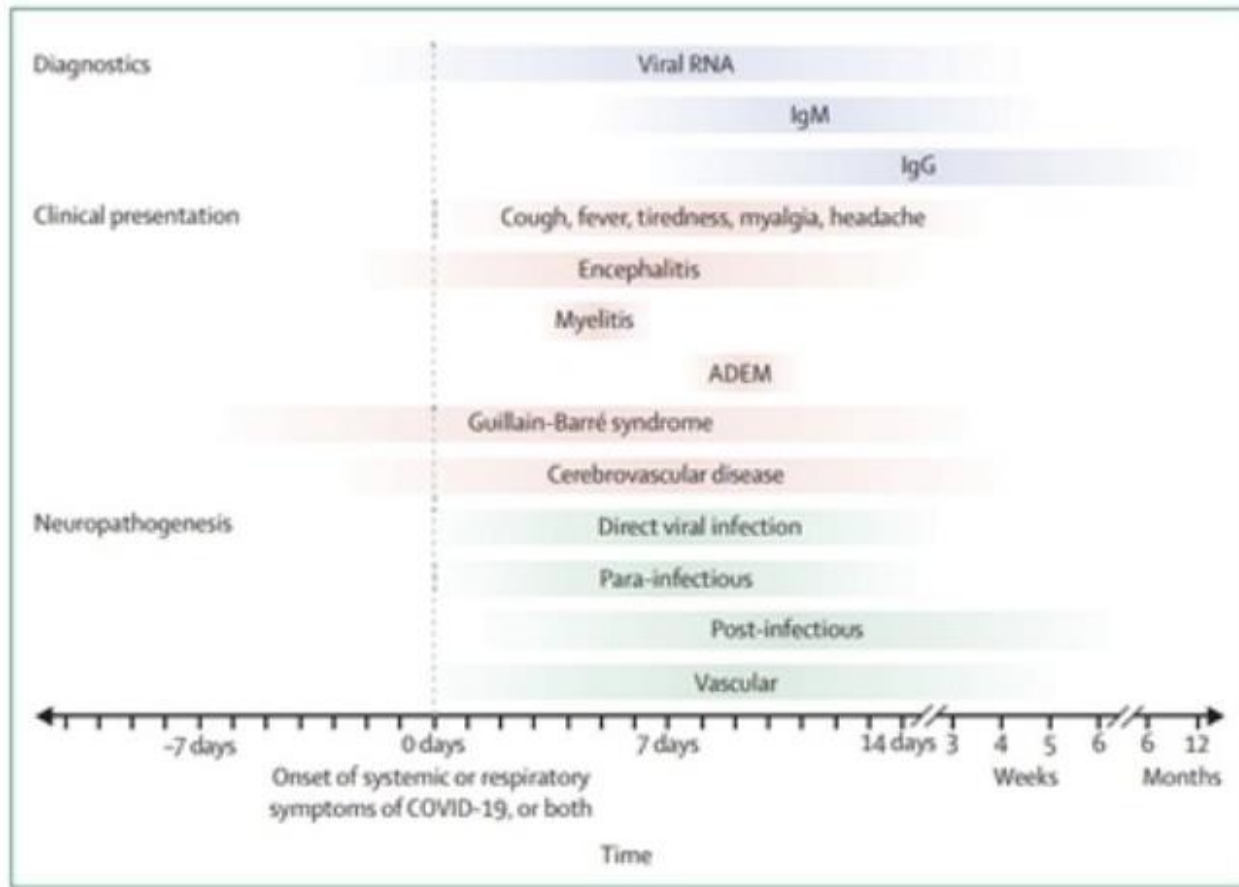
ในการศึกษาผู้ป่วยชาวอู่ฮั่น ประเทศจีนพบผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะร้อยละ 13 และมีนศีรษะได้ถึงร้อยละ 17 โดยลักษณะอาการปวดไม่ได้จำเพาะ

เรียบเรียงโดย พญ.จุฑาฉัตร ยุทธราวาส แพทย์ผู้ชำนาญการด้านประสาทวิทยา

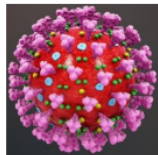
บรรณานุกรม

1.Meppiel E, Peiffer-Smadja N, Maury A, Bekri I, Delorme C, Desestret V, et al. Neurologic manifestations associated with COVID-19: a multicentre registry. Clinical Microbiology and Infection. 2020 Nov

2.Ellul MA, Benjamin L, Singh B, Lant S, Michael BD, Easton A, et al. Neurological associations of COVID-19. The Lancet Neurology. 2020 Sep;19(9):767-83.



รูปภาพจาก Ellul MA, Benjamin L, Singh B, Lant S, Michael BD, Easton A, et al. Neurological associations of COVID-19. *The Lancet Neurology*. 2020 Sep;19(9):767-83.)



# แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในช่วงที่มีการระบาดการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

พ.ญ.ทัศนีย์ ตันติฤทธิศักดิ์

สถาบันประสาทวิทยา กรมการแพทย์

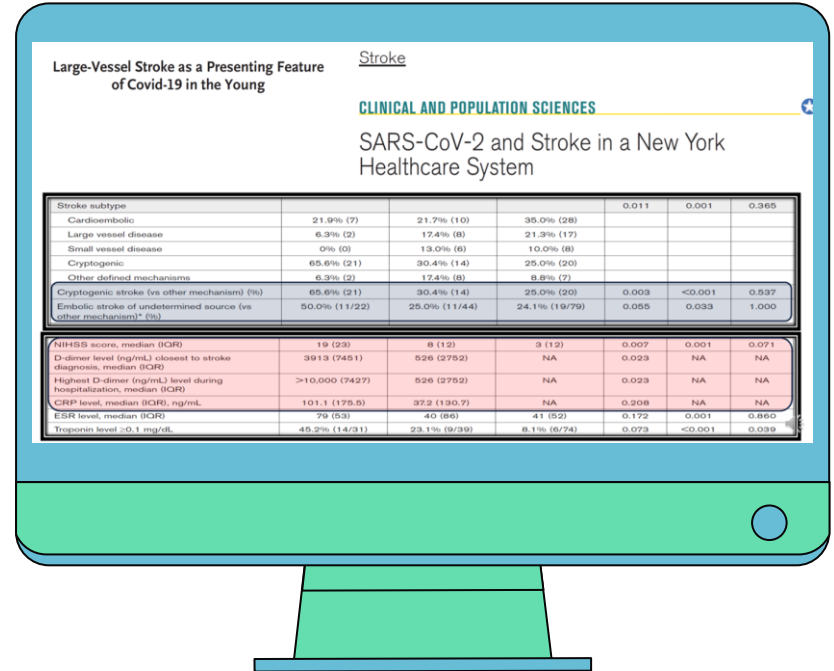
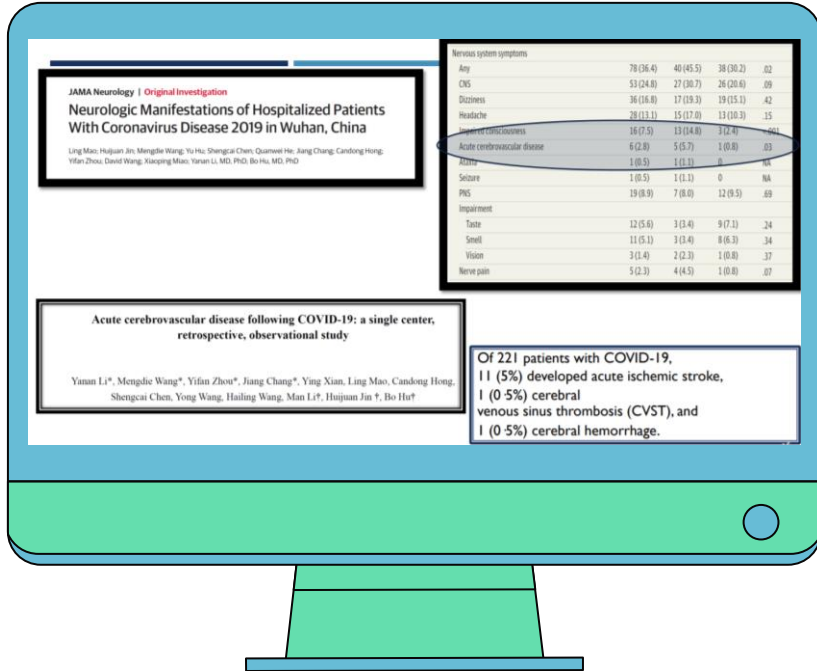


สถาบันประสาทวิทยา  
PRASAT NEUROLOGICAL INSTITUTE



# โรคหลอดเลือดสมอง กับ การติดเชื้อ COVID-19

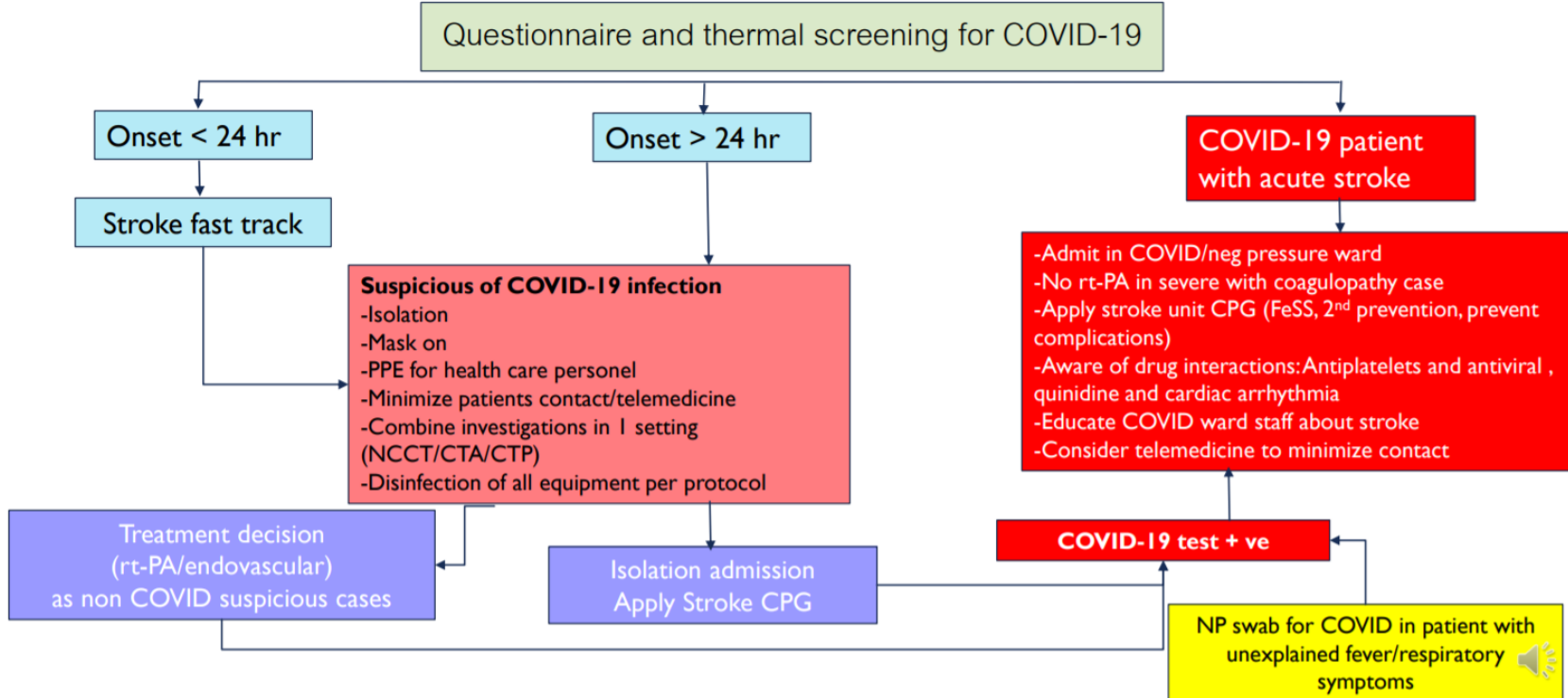
- มีการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยติดเชื้อ COVID-19 มีโรคหลอดเลือดสมองร่วมด้วย
- ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ติดเชื้อ COVID-19 มีอาการรุนแรงมากขึ้น



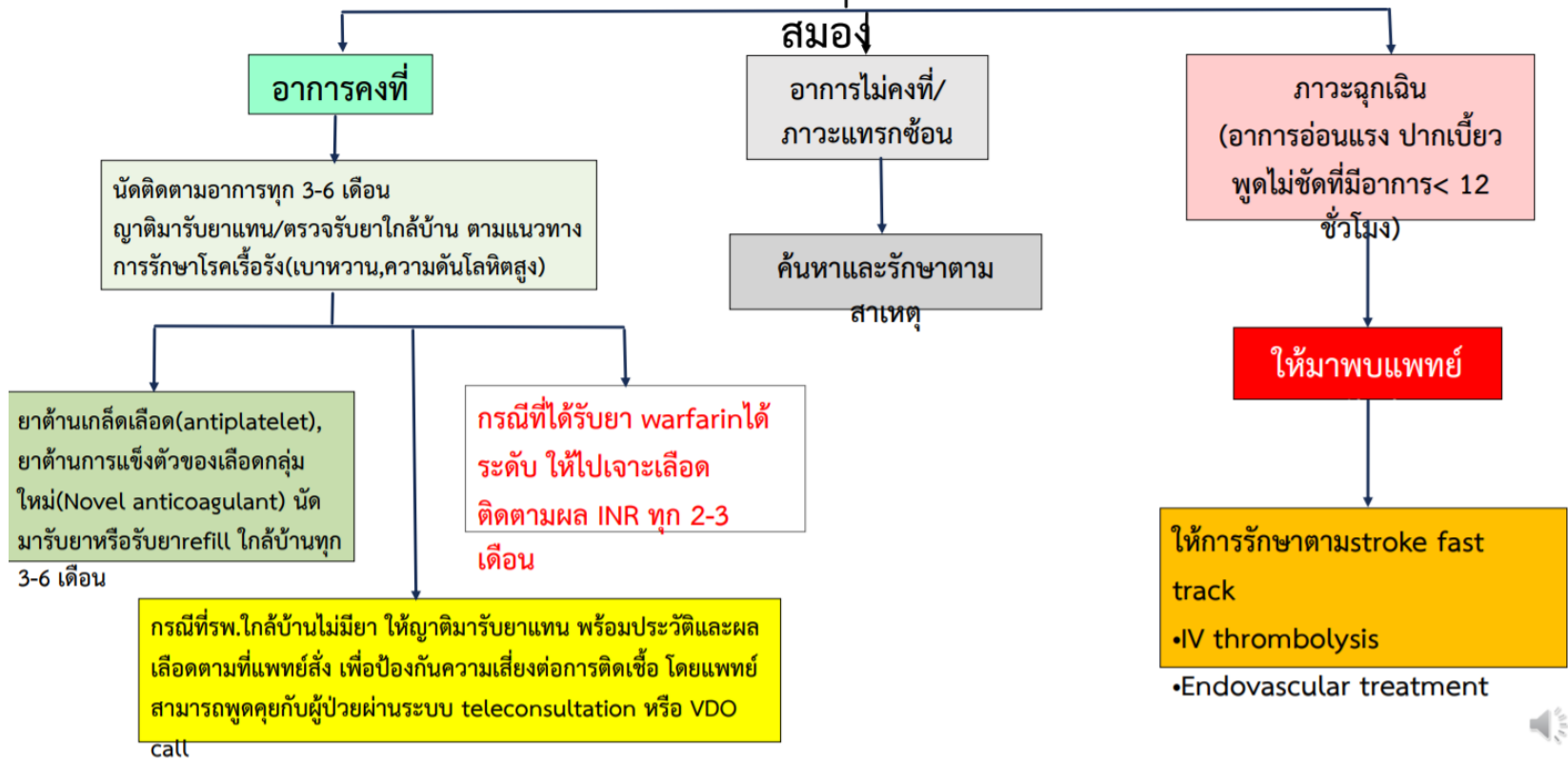
# PATHOPHYSIOLOGY

- Endotheliosis from SARS-CoV-2 จับกับACE2 receptor ในหลอดเลือด
- Complications of SARS-CoV-2 infection
  - Abnormal BP
  - Arrhythmia, cardiomyopathy
- Previous risk factor in SARS-CoV-2 infection patients

# ACUTE STROKE MANAGEMENT IN COVID-19 SITUATION



# การดูแลและติดตามผู้ป่วยโรคหลอดเลือด




# ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอยู่เดิมและติดเชื้อ SARS-COV-2

- มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน
- การใช้ยา hydroxychloroquine, chloroquine อาจทำให้เกิดภาวะหัวใจเต้นผิดปกติได้ หลีกเลี่ยงการใช้ยาที่มีผลต่ออัตราการเต้นหัวใจ ( $\beta$ -blocker,  $\text{Ca}^{2+}$  channel blocker)

# สรุป

โรคทางระบบประสาท	ความเสี่ยงของการเป็นโรคติดเชื้อ COVID -19	ข้อแนะนำในการดูแลผู้ป่วย	ข้อควรพิจารณา
โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน	ไม่เพิ่มความเสี่ยง แต่มีโอกาสที่ติดเชื้อCOVID-19 จะมีอาการรุนแรงมากขึ้น	ให้การรักษาตามแนวทางการรักษาโรคหลอดเลือดสมองตามปกติ	-ควรมีการคัดกรองการติดเชื้อเบื้องต้น -บุคคลากรป้องกันตามมาตรฐานกรณีมีความเสี่ยง
การติดตามหลังเป็นโรคหลอดเลือดสมอง	ไม่เพิ่มความเสี่ยง แต่มีโอกาสที่ติดเชื้อCOVID-19 จะมีอาการรุนแรงมากขึ้น	-ลดการให้ผู้ป่วยเดินทางมาตรวจที่แผนกผู้ป่วยนอก ในผู้ที่อาการคงที่ แนะนำรับยาใกล้บ้านหรือให้ญาติรับยาแทน ใช้โทรศัพท์หรือ telemedicine (video call) ติดตามอาการทุก 3-6 เดือน ยกเว้นกรณีต้องปรับยา warfarin	-ยืนยันว่าผู้ป่วยไม่ควรขาดยา -กรณีอาการเลวลง หรือมีภาวะแทรกซ้อน ไม่ใช้การติดตามทางโทรศัพท์หรือ telemedicine





ข้อควรคำนึงในการดูแล  
รักษาฟื้นฟูผู้ป่วยใน  
สถานการณ์แพร่ระบาด  
ของ COVID-19

# กรอบแนวคิดในการตัดสินใจให้การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ



การตัดสินใจให้การบำบัดรักษาด้วยแนวทางการฝังเข็ม การทฤษฎีและยา  
จีนในสถานการณ์ ปัจจุบัน ต้องคำนึงเหตุผลด้านต่าง ๆ โดยใช้กรอบ  
แนวคิดด้านจริยเวชศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ที่ผู้ป่วยจะได้รับจากการบำบัดนั้น ๆ (beneficence)
2. ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่อาจเกิดกับผู้ป่วยและบุคลากรจากการบำบัด  
นั้น ๆ (non-maleficence)
3. ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม เช่น การแพร่ระบาดของโรคที่เพิ่มขึ้น หรือ  
การสิ้นเปลืองอุปกรณ์ทางการแพทย์โดยไม่จำเป็น (justice)



- ผู้ให้การบำบัดรักษาต้องตระหนักเสมอว่าการตรวจและบำบัดรักษาแบบต่อหน้า (face-to-face) เป็นความเสี่ยงต่อการติดโรค COVID-19 ทั้งของผู้ป่วย และ ผู้ตรวจและให้การบำบัดรักษา
  - ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่เข้ารับบริการเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และผู้สูงอายุ
- ควรพิจารณาโดยใช้หลักการคือ
- ความจำเป็นในการบำบัดรักษาแบบต่อหน้า ความเสี่ยงต่อการเป็นโรค COVID-19 ของผู้ป่วย
  - ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ และ/ หรือแพร่กระจายเชื้อ COVID-19 ขณะทำการหัตถการ
  - ต้องดำเนินการให้การบำบัดรักษา ตามหลัก universal precaution และ social distancing


## ดำเนินการให้การบำบัดรักษา ตามหลัก universal precaution และ social distancing

1. พิจารณาว่าผู้ป่วยมีข้อบ่งชี้ในการมาบำบัดรักษาแบบต่อหน้าหรือไม่ ถ้าไม่มี ควรแนะนำ ให้รับประทานยาจีนและแนะนำการบำบัดด้วยตนเอง

2. หากมีข้อบ่งชี้ ต้องพิจารณาว่าผู้ป่วยมีอาการและ/หรืออาการแสดงที่เข้าได้กับโรค COVID-19 หรือมีประวัติเสี่ยง เช่น เดินทางจากพื้นที่ที่มีการระบาด หรือสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่เป็นหรือมีความเสี่ยงต่อโรค COVID-19 หรือไม่ หากมี พิจารณาส่งต่อผู้ป่วยไปรับการวินิจฉัยและการรักษาจนหายให้เรียบร้อยก่อน

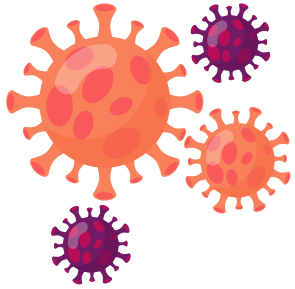
3. หากไม่มีอาการ อาการแสดง และประวัติเสี่ยงต่อโรค COVID-19 ให้พิจารณาว่า การบำบัดรักษาที่จะใช้นั้นมีความเสี่ยงสูงหรือไม่ โดยการฟื้นฟูที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ การประคบและฝึกกลืน การฝังเข็ม หรือ ทำหัตถการบริเวณใบหน้า



The image features a central yellow circle containing Thai text. Surrounding the circle are stylized illustrations of COVID-19 virus particles in orange and purple, and decorative wavy lines in purple, orange, and yellow. The background is white.

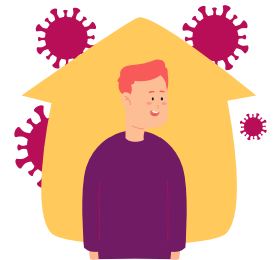
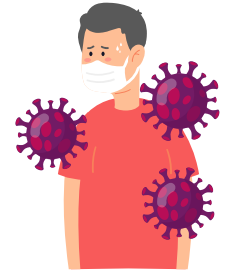
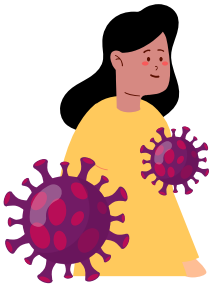
ผู้ป่วยโรคหลอดเลือด  
สมอง ที่มีภาวะเสี่ยง  
หรือ อยู่ในภาวะเฝ้า  
ระวังการติดเชื้อโรค  
COVID-19

# ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะเสี่ยง หรือ อยู่ในภาวะเฝ้าระวังการติดเชื้อโรค COVID-19



ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีอาการเข้าข่ายหรือสงสัยว่ามีการติดเชื้อจากไวรัสโคโรนา 19 ควรรับแยกผู้ป่วยออกมาทำการกักตัวทันที ทำการตรวจหาเชื้อโควิด 19 ตามมาตรฐาน รักษา สังเกต และให้การรักษาแนวทางการรักษาโรคโควิด 19 อย่างทันที่ เมื่อตรวจพบว่าปลอดภัยจากเชื้อโควิด หรือ รักษาภาวะการติดเชื้อโควิดจนพ้นขีดอันตรายแล้ว จึงค่อยมาทำการรักษาอาการทางโรคหลอดเลือดสมองต่อ

ตามหลักการ วินิจฉัยแยกแยะความสำคัญและเร่งด่วนของโรค 分辨缓急 โรคเฉียบพลันร้ายแรง ให้รักษาที่อาการแสดงที่เร่งด่วนกว่าของโรค โรคเรื้อรัง อาการไม่เร่งด่วนให้รักษาที่สาเหตุ หรือรากฐานของโรค 急者治其标, 缓者治其本



The background features several stylized virus particles in shades of orange, red, and purple, each with prominent spikes. These are interspersed with decorative, swirling lines in matching colors (orange, red, purple, and yellow) that create a dynamic, organic feel. A large, solid yellow circle is centered in the background, serving as a backdrop for the text.

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือด  
สมอง ที่มีภาวะ  
Long COVID

# ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีภาวะ Long COVID

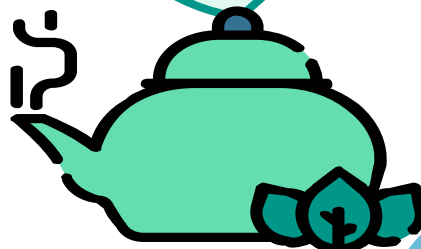
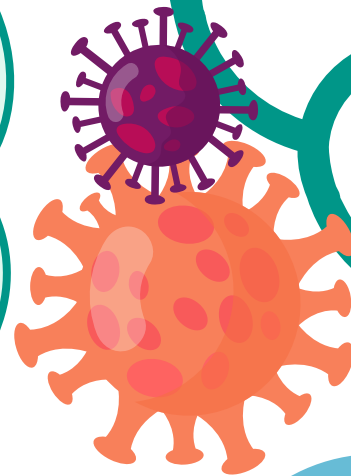


ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีภาวะ Long COVID สามารถทำการรักษาภาวะ Long COVID ควบคู่ไปกับอาการทางโรคหลอดเลือดสมอง และยังคงใช้หลักการวินิจฉัยแยกแยะความสำคัญและเร่งด่วนของโรค 分辨缓急 โรคเฉียบพลันร้ายแรง ให้รักษาที่อาการแสดงที่เร่งด่วนกว่าของโรค โรคเรื้อรัง อาการไม่เร่งด่วนให้รักษาที่สาเหตุ หรือรากฐานของโรค 急者治其标，缓者治其本

ในทางปฏิบัติ จะใช้การฝังเข็มรักษาอาการโรคหลอดเลือดสมอง ตามมาตรฐานเป็นหลัก เสริมด้วย จุดฝังเข็ม และ ตำรับยาจีน สำหรับรักษาอาการ Long COVID



จุดฝังเข็ม และ ตำรับยา  
จีน สำหรับผู้มีภาวะ  
Long COVID



## (1) ชื่อของปอดและม้ามพร่อง

### อาการทางคลินิก :

หายใจสั้น เหนื่อยอ่อนเพลียไม่มีแรง เบื่ออาหาร คลื่นไส้อาเจียน จุกแน่น ไม่มีแรงถ่าย อุจจาระ ถ่ายเหลวถ่ายไม่สุด ลิ้นซีดและอ้วน ฝ้าลิ้นขาวเหนียว (舌淡胖、苔白膩)

### หลักการรักษา:

ขจัดพิษที่หลงเหลืออยู่ ฟื้นฟูหยวนซี่ กระตุ้นการฟื้นฟูของอวัยวะรวมถึงฟื้นฟูการทำงานของปอดและม้าม

### จุดหลัก :

NeiGuan (内关 PC6) , ZuSanLi (足三里 ST36) , ZhongWan (中脘 CV12) TianShu (天枢 ST25) , QiHai (气海 CV6)

## จุดเสริมตามกลุ่มอาการ ชื่อของปอดและม้ามพร่อง

อาการของระบบปอดชัดเจนเช่น แน่นหน้าอก หายใจสั้น

เพิ่มจุด TanZhong (膻中 CV17) , FeiShu (肺俞 BL13) , ZhongFu (中府 LU1)

อาการของม้ามและกระเพาะอาหารชัดเจนเช่น เบื่ออาหาร ท้องเสีย

เพิ่มจุด ZhongWan (中脘 CV13) , YinLingQuan (阴陵泉 SP9)

## ตำรับยาจีนแนะนำ

### ตำรับยาจีนแนะนำ :

ฝ่าป๋ันเซี่ย(法半夏) 9g, เฉินฝี่(陈皮) 10g, ตังเซิน(党参) 15g, จื่อหวางฉี(炙黄芪) 30g, เฉ่าไปจู่(炒白术) 10g, ผู่หลิง(茯苓) 15g, ฮั่วเซียง(藿香) 10g, ซาเหริน(砂仁) 6g ต้มที หลัง, กานเฉ่า(甘草) 6g

### วิธีรับประทาน :

วันละ 1 ชุด ต้มน้ำ 400 ml แบ่งทานเป็น 2 มื้อ เช้าและเย็น

## (2) ชีและอินพร่อง

### อาการทางคลินิก :

ไม่มีแรง ปากแห้ง กระจายน้ำ ใจสั่น เหงื่อออกมาก เบื่ออาหาร มีไข้ต่ำหรือไม่มีไข้ ไอแห้ง เสมหะน้อย ลิ้นแห้งไม่ชุ่มชื้น(舌干少津) ชีพจรเล็กหรืออ่อนไม่มีแรง (脉细或虚无力)

### หลักการรักษา:

ขจัดพิษที่หลงเหลืออยู่ ฟื้นฟูหยวนชี กระตุ้นการฟื้นฟูของอวัยวะรวมถึงฟื้นฟูการทำงานของปอดและม้าม

### จุดหลัก :

NeiGuan (内关 PC6) , ZuSanLi (足三里 ST36) , ZhongWan (中脘 CV12) TianShu (天枢 ST25) , QiHai (气海 CV6)

## จุดเสริมตามกลุ่มอาการชี่และอินพร่อง

**อาการไม่มีแรง หายใจสั้นชัดเจน**

เพิ่มจุด TanZhong (膻中 CV17) , ShenQue (神阙 CV8)

**อาการปากแห้ง ระบายน้ำชัดเจน**

เพิ่มจุด TaiXi (太溪 KI3) , YangChi (阳池 TE4)

**อาการใจสั้นชัดเจน**

เพิ่มจุด XinShu (心俞 BL15) , JueYinShu (厥阴俞 BL14)

## จุดเสริมตามกลุ่มอาการชี่และอินพร่อง

### เหงื่อออกมาก

เพิ่มจุด HeGu (合谷 LI4) , FuLiu (复溜 KI7) , ZuSanLi (足三里 ST36)

### นอนไม่หลับ

เพิ่มจุด ShenMen (神门 HT7) , YinTang (印堂 EX-HN3) , AnMian (安眠 EX-HN19) ,  
YongQuan (涌泉 KI1)

## ตำรับยาจีนแนะนำ

### ตำรับยาจีนแนะนำ :

หนานซาเซินและเป่ยซาเซิน(南北沙参) อย่างละ 10g, ม่ายตง(麦冬) 15g, ซีหยางเซิน(西洋参) 6g, อู่เว่ยจื่อ(五味子) 6g, เซิงสือเกา(生石膏) 15g, ตันจู่เย่(淡竹叶) 10g, ซางเย่(桑叶) 10g, หลู่เกิน(芦根) 15g, ตันเซิน(丹参) 15g, กานเฉ่า(甘草) 6g

### วิธีรับประทาน :

วันละ 1 ชุด ต้มน้ำ 400 ml แบ่งทานเป็น 2 มื้อ เช้าและเย็น

### (3) ปอดและม้ามพร่อง เสมหะและเลือดคั่งอุดกั้นเส้นลั่ว

#### อาการทางคลินิก :

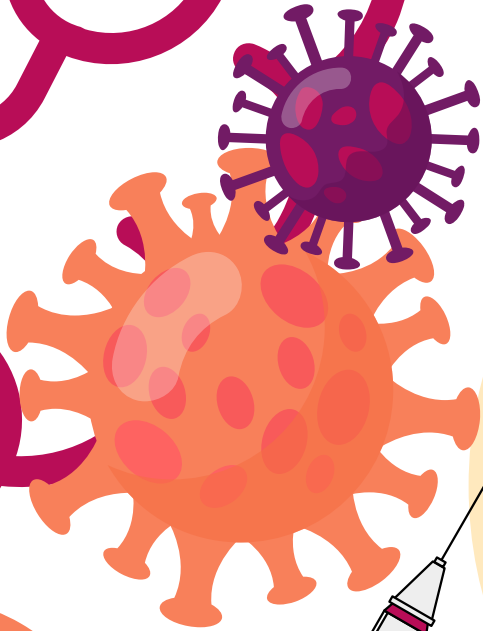
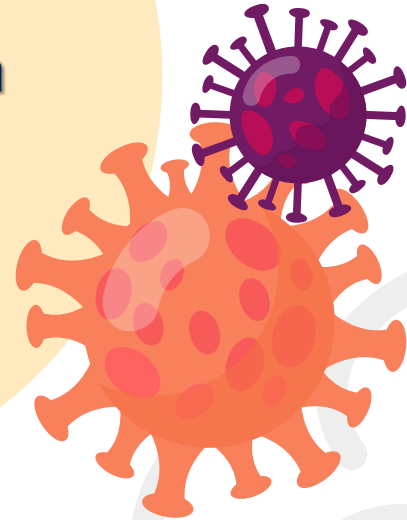
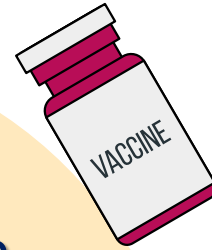
แน่นหน้าอก หายใจสั้น ไม่อยากพูด อ่อนเพลียไม่มีแรง เหงื่อออกเมื่อเคลื่อนไหว ไอมีเสมหะ ขากเสมหะติดขัด ผิวหนังแห้ง แตกเป็นเกล็ด อ่อนเพลีย ไม่มีเรี่ยวแรง เบื่ออาหารเป็นต้น

เพิ่มจุด FeiShu (肺俞 BL13) , PiShu (脾俞 BL20) , XinShu (心俞 BL15) , GeShu (膈俞 BL17) , ShenShu (肾俞 BL23) , ZhongFu (中府 LU1) , TanZhong (膻中 CV17)

#### ขากเสมหะติดขัด

เพิ่มจุด FengLong (丰隆 ST40) , DingChuan (定喘 EX-B1)


ผู้ป่วยโรคหลอดเลือด  
สมอง ที่มีภาวะ  
ผลข้างเคียงจากการฉีด  
วัคซีนเพื่อป้องกัน โรค  
COVID-19





แนวทางปฏิบัติสำหรับอาการไม่พึงประสงค์  
หลังการได้รับวัคซีนป้องกันโรค

กรณีปฏิกิริยาที่สัมพันธ์กับความเครียดจากการฉีดวัคซีน  
กลุ่มอาการคล้ายภาวะหลอดเลือดสมอง



โดยคณะผู้เชี่ยวชาญเหตุการณ์ภายหลัง  
ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สถาบัน  
ประสาทวิทยา และกรมควบคุมโรค ฉบับ  
วันที่ 25 เมษายน 2564

# อาการไม่พึงประสงค์หลังการได้รับวัคซีนป้องกันโรค กรณีปฏิกิริยาที่สัมพันธ์กับความเครียดจากการฉีดวัคซีน กลุ่มอาการคล้ายภาวะหลอดเลือดสมอง

โดยคณะผู้เชี่ยวชาญเหตุการณ์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สถาบันประสาทวิทยา และกรมควบคุมโรค ฉบับวันที่ 25 เมษายน 2564

เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ภายหลังการได้รับวัคซีน อาจเกิดได้จาก

- ตัววัคซีน (Vaccine product related reaction)
- คุณภาพของวัคซีน (Vaccine quality defect- related reaction)
- กระบวนการฉีดวัคซีน (Immunization error related reaction)
- ภาวะวิตกกังวลต่อการได้รับวัคซีน (Immunization anxiety related reaction)
- หรือเป็นเหตุการณ์ร่วมโดยบังเอิญที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัคซีนหรือการฉีดวัคซีน (Coincidental event)

## Immunization Stress-Related Response (ISRR)

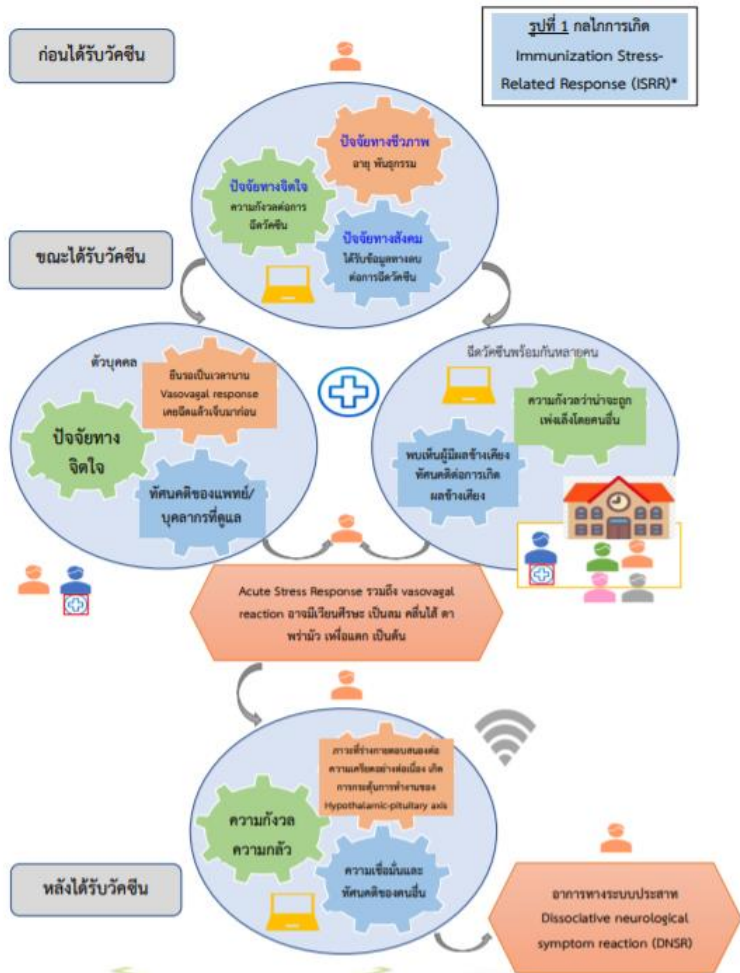
เมื่อมีการฉีดวัคซีนให้แก่คนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน (Mass vaccination) จะมีโอกาสทำให้พบอาการไม่พึงประสงค์ที่พบไม่บ่อยได้

เนื่องจากข่าวต่าง ๆ ที่รายงานเรื่องผลข้างเคียงของวัคซีน ทำให้เกิดความวิตกกังวลได้มากโดยเฉพาะกับวัคซีนที่ไม่มีประสบการณ์การใช้ในวงกว้างมาก่อน

ร่วมกับกระบวนการฉีดที่อาจทำให้เกิด ความเครียดได้สูง ทั้งหมดนี้อาจทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อความเครียดนี้เมื่อได้รับการฉีดวัคซีนได้

องค์การอนามัยโลกได้นิยามกลุ่มอาการจากปฏิกิริยาเหล่านี้ว่า Immunization Stress-Related Response (ISRR)

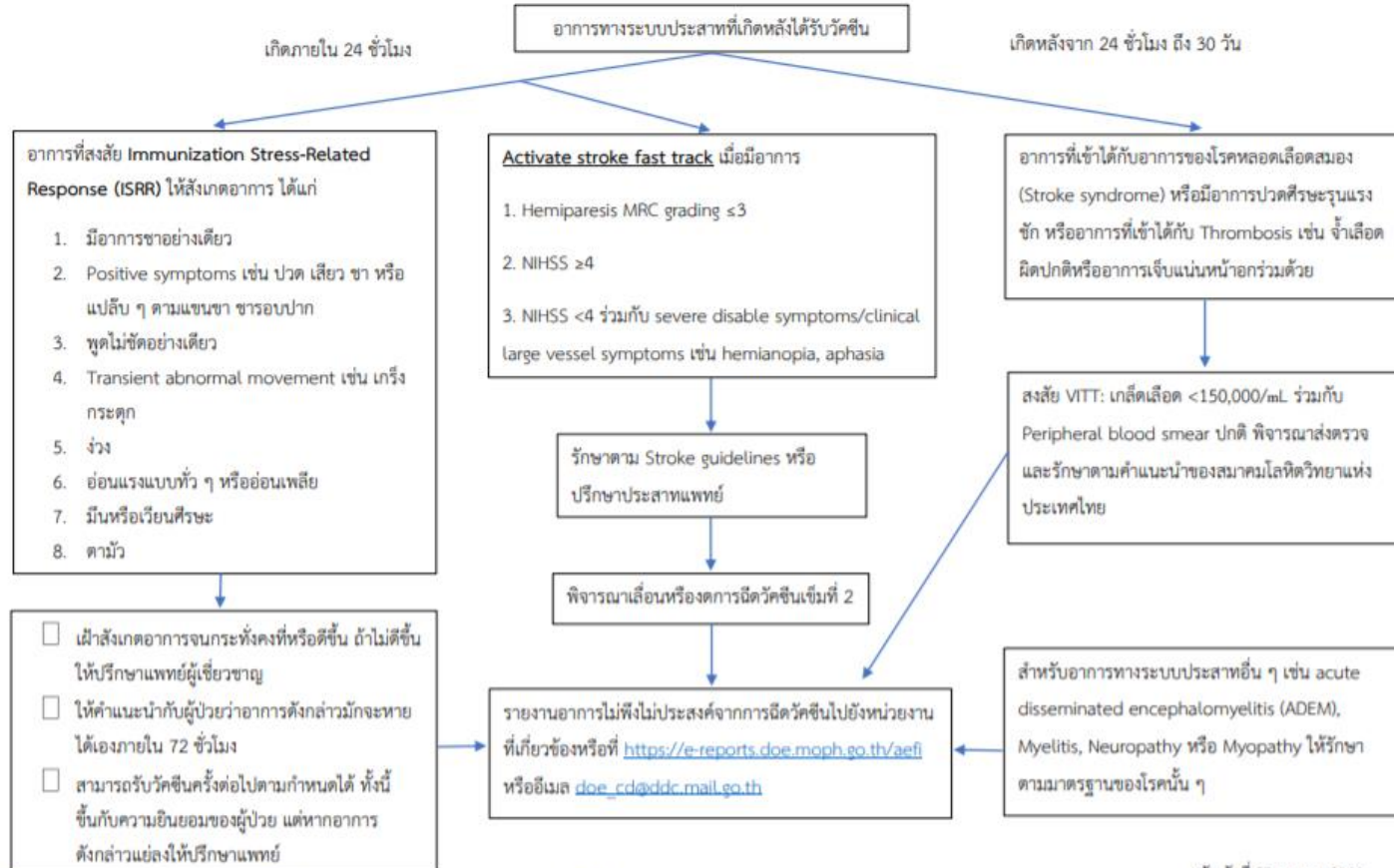
- ISRR เป็นอาการทางกายที่เกิดขึ้นจริง ที่ตอบสนองต่อภาวะความเครียดในการได้รับการฉีดวัคซีนร่วมกับ อาการข้างเคียงที่เกิดตามปกติหลังได้รับวัคซีน
- เกิดได้กับวัคซีนทุกชนิด ทุกรุ่นการผลิต (Lot) ซึ่งมีตัวอย่างในหลาย เหตุการณ์ที่พบในต่างประเทศจากวัคซีนหลายชนิด และในประเทศไทยก็เคยมีกรณีฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกให้ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลไกของการเกิดโรคยังไม่ชัดเจน
- อาการของ ISRR มีได้หลากหลาย เช่น เป็นลม ปวดเกร็งท้อง คลื่นไส้ ตามัว ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นเร็ว อันเป็นผลจากการตอบสนองของระบบประสาท อัตโนมิติไปจนถึงอาการทางระบบประสาท (Dissociative neurological symptom reaction: DNSR) เช่น อาการอ่อนแรง การเคลื่อนไหวของร่างกายผิดปกติ ความผิดปกติของการทรงตัว พูดไม่ชัด อาการคล้ายภาวะหมดเลือดสมอง หรือชัก
- โดยส่วนใหญ่อาการมักเกิดขึ้นเร็วภายในไม่กี่นาทีหลังการฉีดวัคซีน แต่อาจมีบางรายเกิดช้าเป็น ชั่วโมงหรือเป็นวัน ภายหลังการได้รับวัคซีน ISRR มักจะเกิดในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย และพบมากในผู้ที่อายุน้อย



จากกรณีการรายงานกลุ่มก้อนของผู้ที่มีอาการอ่อนแรง ภายหลังจากได้รับวัคซีนโควิด-19 ในบางพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งไม่พบสาเหตุความผิดปกติทางกายที่เป็นสาเหตุชัดเจน อาจถือได้ว่าเข้าข่ายเป็น ISRR พบว่า

ผู้ที่ได้รับวัคซีนมีอาการของระบบประสาท คล้ายอาการทางหลอดเลือดสมอง เช่น ชา แขนขาอ่อนแรง ภายหลังจากการได้รับวัคซีน โดยอาการเกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน ประมาณ 5 – 30 นาทีภายหลังจากได้รับวัคซีน แต่บางรายเกิดหลังจากนั้นหลายชั่วโมงหรือเป็นวัน เมื่อตรวจภาพรังสีวิทยาของสมอง (Neuroimaging study) ไม่พบพยาธิสภาพที่ชัดเจน อาการมักจะหายไปภายใน 1 – 3 วัน อย่างไรก็ตามรายอาการอาจจะอยู่ได้นานกว่านั้น

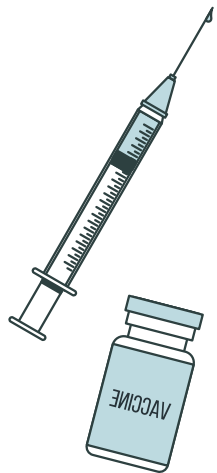
## แผนผังแสดงการประเมินอาการทางระบบประสาทหลังการฉีดวัคซีน



# ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีภาวะผลข้างเคียงจาก

## การฉีดวัคซีนเพื่อป้องกัน โรค COVID-19

ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกัน โรค COVID-19 สามารถทำ  
การรักษาภาวะผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีน ควบคู่ไปกับอาการทางโรคหลอดเลือดสมองเช่นกัน  
และยังคงใช้หลักการวินิจฉัยแยกแยะความสำคัญและเร่งด่วนของโรค 分辨缓急  
โรคเฉียบพลันร้ายแรง ให้รักษาที่อาการแสดงที่เร่งด่วนกว่าของโรค โรคเรื้อรังอาการไม่เร่งด่วนให้  
รักษาที่สาเหตุ หรือรากฐานของโรค 急者治其标，缓者治其本



จากประสบการณ์ของผู้สอน ในทางปฏิบัติ พบว่าภาวะผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกัน

โรค COVID-19 มักมีกลุ่มอาการที่คล้ายคลึงกับผู้ป่วยภาวะ Long COVID

การรักษาจึงใช้การฝังเข็มรักษาอาการโรคหลอดเลือดสมอง ตามมาตรฐานเป็นหลัก เสริมด้วย จุด

ฝังเข็ม และ ตำรับยาจีน สำหรับรักษาอาการ Long COVID เมื่ออาการผลข้างเคียงข้างดีขึ้น

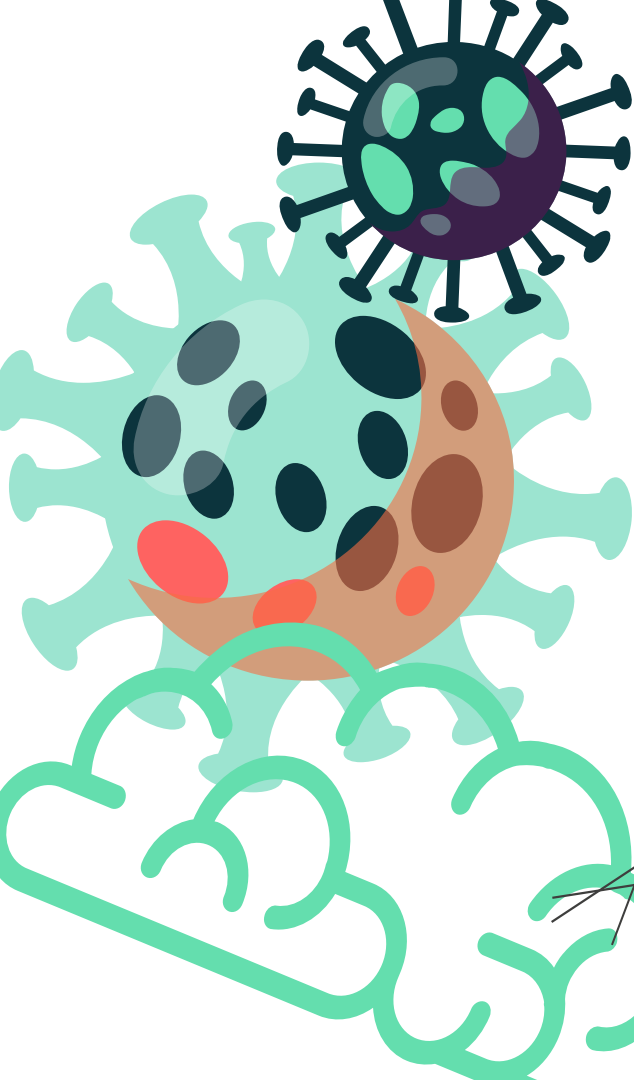
สามารถกลับไปใช้ยาจีนตามตำรับมาตรฐานเพื่อรักษาโรคหลอดเลือดสมองได้



## สรุป การให้การรักษาโรคหลอดเลือดสมองในช่วงสถานการณ์ระบาดของโควิด19



1. ดำเนินการให้การบำบัดรักษา ตามหลัก universal precaution และ social distancing อย่างเคร่งครัด
2. ใส่ใจประวัติการติดเชื้อโควิด ประวัติอาการ Long Covid และ ประวัติการฉีดวัคซีนของคนไข้
3. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะเสี่ยง หรือ อยู่ในภาวะเฝ้าระวังการติดเชื้อโรค COVID-19 ต้องผ่านการกักตัวและตรวจตามมาตรฐานกำหนดจนพบว่าปลอดภัยจากเชื้อโควิดแล้ว หรือ รักษาภาวะการติดเชื้อโควิดจนพ้นขีดอันตรายหายแล้ว จึงจะทำการรักษาอาการทางโรคหลอดเลือดสมองต่อได้
4. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีภาวะ Long COVID สามารถทำการรักษาภาวะ Long COVID ควบคู่ไปกับอาการทางโรคหลอดเลือดสมอง
5. ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกัน โรค COVID-19 ใช้การฝังเข็มรักษาอาการโรคหลอดเลือดสมอง ตามมาตรฐานเป็นหลัก เสริมด้วย จุดฝังเข็ม และ ตำรับยาจีน สำหรับรักษาผลข้างเคียงจากการฉีดวัคซีน เมื่ออาการผลข้างเคียงข้างดีขึ้น สามารถกลับไปใช้ยาจีนตามตำรับมาตรฐานเพื่อรักษาโรคหลอดเลือดสมองได้
6. การครอบแก้ว? การรมยา? การให้คำแนะนำก่อน-หลังการฉีดวัคซีน



THANK  
YOU  
谢谢!



คลินิกการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว

แพทย์จีนปณิตา กาสมสัน  
หัวหน้าแผนกฝังเข็ม

